

ИЗБОРИ

Ако не гласуваш,
инвестираш в
непочтените
практики

На стр. 5

ПРИЗВАНИЕ

Д-р Красимир
Минкин прави
най-сложните
мозъчни операции

На стр. 19

Actavis

Наг **700 000** читатели всяка седмица

Брой 35 (116), 30 септември - 6 октомври 2014 г. (год. III)

ЖИВОТЪТ ДНЕС

www.jivotatdnes.bg

Разпространява се
безплатно

Лиляна Павлова:
Каузата ми е
младите да
останат
в България

Интервю на Галина Спасова на стр. 7

**След
5 октомври
най-важно е да
имаме
стабилно
правителство**

На стр. 6

**Железниците
губят
битката с
магистрала-
те, които се
финансират
приоритетно**

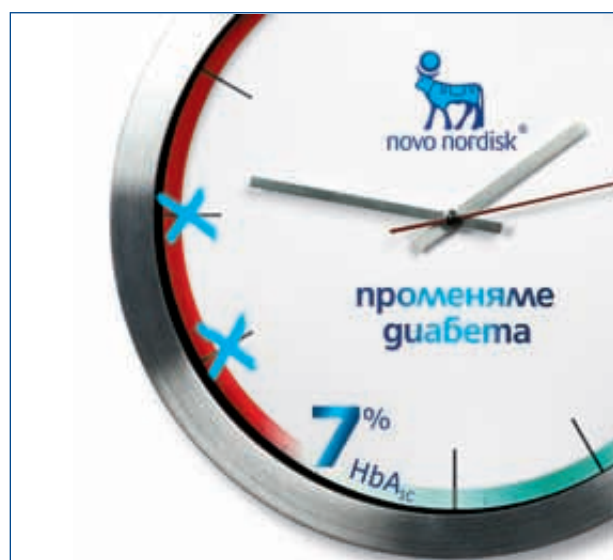
На стр. 8

**Само Украйна
може да ни
вкара в капана
на газовата
криза**

На стр. 9

**Кога и на кого
се плаща
издръжка**

На стр. 16

Гликираният хемоглобин (HbA_{1c}) е златен стандарт за оценка на лечението на захарния диабет и е критерий за дългосрочния му контрол. Той отразява средната кръвна захар през последните 2-3 месеца. За повечето пациенти целта е да постигнат и поддържат HbA_{1c} <7%, за да се намали рискът от съдови усложнения. Целта се индивидуализира в зависимост от продължителността на диабета, наличните сърдечносъдови и други съпътстващи заболявания и усложнения на диабета.

T MARKET

ЦЕНИТЕ СА ВАЛИДНИ ОТ 30 СЕПТЕМВРИ ДО 06 ОКТОМВРИ

0.69 цена за 1 кг броколи	0.79 цена за 1 кг зелен лук	1.19 цена за 1 кг красавица
4.29 4.29 лв/кг Краве сирене "Търговишко"	7.99 7.99 лв/кг Сирене тип "Гауда"	0.99 0.99 лв/кг Бяла кристална захар "Diamant"
	3.99 3.99 лв/кг Кафе "Tchibo" Family	

Любомир Петков
и Добромир Ганев
са победители
в тенис турнира
за ВИП участници
"Амбинор кбн"

На стр. 31

Хлябът и млечните продукти поскъпват заедно с тока

Заради по-високата цена на тока от 1 октомври се очаква увеличаване на цените на хляба и на млечните продукти, прогнозираха представители от браншовете. По всяка вероятност хлябът ще поскъпне с до 5 стотинки, прогнозира председателят на Федерацията на хлебопроизводителите и сладкарите Марияна Кукушева. "Заради увеличението на парното и тока се увеличават разходите на домакинствата", посочи финансовият експерт Мика Зайкова, която представи изчисления на поскъпването на стоките и услугите в бюджета на едно четиричленно семейство след

увеличаването на цената на тока. Докато сега според изчисленията на синдикатите месечната издръжка на семейство с две деца е 2375 лв., то след 1 октомври тя ще се увеличи със 157 лв. до 2562 лв. "80% от българските домакинства изобщо не

разполагат със средствата, необходими за издръжка", подчерта Зайкова. За евентуално поскъпване предупреди и председателят на млекопреработвателите Димитър Зоров, макар че не се ангажира с конкретни числа.

"Млечните продукти в Европа задържат цените - за миналата година са поскъпнали само с 0,4%. Заради руското ембарго и понижената покупателна способност те не поскъпват", обясни още той пред bTV. Председателят на Асоциацията на млекопреработвателите посочи, че около 35% от бизнеса са в сивия сектор, и настоя за въвеждане на диференцирана данъчна ставка. "Не може още от Костов да слушаме за диференцирана данъчна ставка - в Гърция от 13% става на 0%. Нека помогнат на българския потребител, който е най-беден, а и ще изкарат бизнеса от сивия сектор", призова Димитър Зоров.

Свободните работни места вече и онлайн

Работодателите вече имат възможността да заявяват свободни работни места на сайта на Агенцията по заетостта, информират от ведомството. Новата услуга спестява времето за посещаване на бюрата по труда. След като работодателят попълни заявката на електронния сайт на агенцията, тя ще се обработва от трудов посредник.

Информацията за свободните работни места ще се въвежда в общата база данни на агенцията, където се намират и всички оста-

нали заявки, подадени на хартиен носител в бюрата по труда.

Новата услуга не изключва и не ограничава възможността на работодателите да подават информацията си на място в бюрата, по телефона или по електронна поща, както и да се възползват от индивидуалните консултации с трудовите посредници, припомнят от Агенция по заетостта.

Адресът за публикуване на свободните места е:

<http://www.az.government.bg/bg/prl/srm/>

СОЦИАЛНА МРЕЖА ЗА ЗДРАВЕ

Информация за нови лечебни методи,
услуги и медицински центрове

Лекари, стоматолози и фармацевти
отговарят на Вашите въпроси

Възможност да намерите точния лекар
или зъболекар

ТВОЯТ ЛЕКАР Е ТУК!
www.credoweb.bg

ЧЕЗ призовава клиентите към разумно потребление

Започналото застудяване може да доведе до нарастване на консумацията на електроенергия заради употребата на уреди за отопление, което ще се отрази и на месечните фактури. Затова ЧЕЗ напомня на своите клиенти, че с 10 лесни за прилагане стъпки могат да намалят сметките си до 15%.

Компанията изпълнява дългосрочна стратегия за популяризиране на енергийната ефективност. Част от нея са образователни беседи в основните училища на Западна България и популяризиране на мерки за намаляване на потреблението. Повеќе информация по темата може да бъде намерена на сайта на дружеството www.cez.bg.

1. Намаляването на температурата на помещението през зимата с 1 градус може да понижи сметката с 10%.

2. Понижаването на температурата на бойлера от 60°C на 55°C може да намали сметката за подгряване на вода до 10%.

3. При монтирането на таймер за включване на бойлера за топла вода на нощна тарифа положителният ефект върху сметката за затопляне на вода ще бъде 15%.

4. Ако фурната се изключва 10 минути преди края на времето за печене, ще се спестят до 20% от разходите за нейната работа.

5. Готвенето с капак и използването на тенджер под налягане може да постигне до 20% икономия.

6. Върху котлоните на готварската печка трябва да се поставят съдове с дебелистенно дъно без закръгления. Неравност от 1 мм на дъното води до 15% преразход на електроенергия.

7. Поддържането на чиста решетката на грба на хладилника осигурява ефективен въздухообмен. Замяряването ѝ може да доведе до 30% преразход на електрическа енергия.

8. Хладилникът трябва да се размразява често, защото образуваният в него лед повишава значително размера на разходите за ток (1 см лед значително увеличава използваната от хладилника електроенергия).

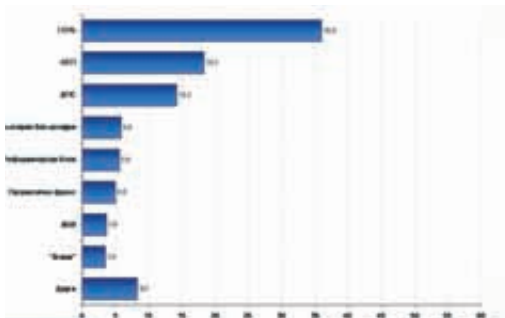
9. Използването на пералнята, сушилнята и миялната машина на по-ниска температура пести енергия, необходима за загряване на водата.

10. Сметките за електричество могат да се понижат до 5%, ако уредите се изключват от контакта, когато не ги използвате. Старите електроуреди консумират по време на постоянната готовност за работа около 150 kWh електроенергия годишно.

В епицентъра на медиите

Прогнозите на социолозите за изборите

"Галъп интернешънъл"

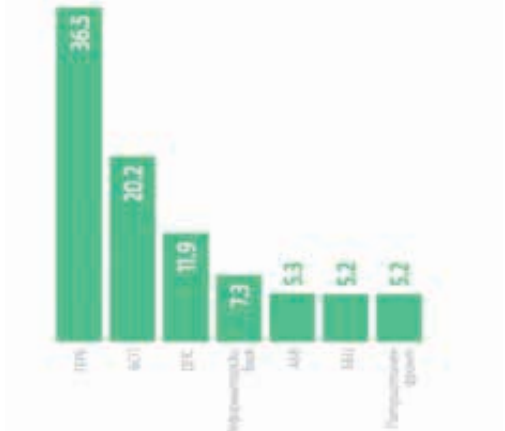
ГЕРБ, БСП и ДПС са сигурни участници в Народното събрание. ББЦ, Реформаторският блок и Патриотичният фронт по всяка вероятност влизат. Две партии - АБВ и "Атака", имат по-малки шансове да преминат бариерата.

За ГЕРБ биха гласували 35,9%, за БСП - 18,3%, за ДПС - 14,2%, за България без цензура - 5,8%, за Реформаторския блок - 5,6%, за Патриотичния фронт - 4,9%, за АБВ - 3,6%, за "Атака" - 3,4%. Очаква се да гласуват около 3,4 милиона души.

Изследването е проведено между 12 и 18 септември чрез пряко интервю по домовете сред 1010 респонденти. То е независимо от външно финансиране и е част от ежемесечната изследователска програма на агенцията от повече от две десетилетия насам.

ГЕРБ би могъл да разчита и на известна периферия, докато при БСП това е трудно. ДПС също би могъл в деня на изборите да има и по-висок резултат поради спецификите на вота за партията от чужбина. ББЦ и Реформаторите се движат "в пакет", а Патриотичният фронт постепенно се налага. "Атака" и АБВ са формации, които имат сходна подкрепа.

"Екзакта рисърч груп"

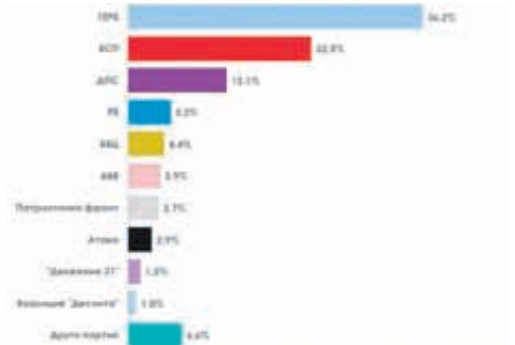
Ако изборите бяха на 20 септември, ГЕРБ биха получили 36,5% от гласовете, БСП - 20,2%, ДПС - 11,9%, а РБ - 7,3%.

Получените резултатите от изследването отреждат място в бъдещия парламент на още три формации: АБВ - с 5,3%, България без цензура - с 5,2%, и Патриотичния фронт - с 5,2%.

Разликата между АБВ, ББЦ и ПФ е толкова малка, че подреждането им вероятно ще остане загадка до деня на самите избори. Електоратът на ГЕРБ, както и преди евровота, е по-мобилизиран от този на БСП и в същото време има по-голямо твърдо ядро. Периферията на ГЕРБ

допълнително набъбва и поради конформисткия вот. От "Екзакта" правят уточнението, че представените тук резултати са получени от регулярно национално представително проучване на "Екзакта" и не могат да бъдат тълкувани като прогноза на агенцията.

"Алфа рисърч"

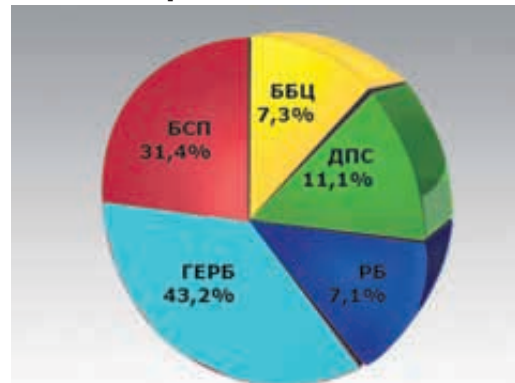
Петпартиен парламент и сериозен шанс за формиране на дясноцентристко управление след изборите - такива са обществените нагласи на старта на предизборната кампания според проучване на "Алфа рисърч".

Лидер в електоралните предпочитания на избирателите е ГЕРБ, който повишава подкрепата си от евроизборите насам и към момента привлича 36,2% от твърдо решилите да гласуват.

БСП остава на позициите си от месец май и подкрепата от 22,5%. С твърдия си електорат ДПС влиза в кампанията като трета политическа сила (12,1%). Реформаторският блок стартира надпреварата като сигурен участник в следващия парламент - 5,2%. ББЦ е единствената формация със силно ерозирана подкрепа от евроизборите досега. С 4,4% тя запазва шансове за парламентарно представителство. При такова разпределение на силите е налице възможност за сформиране на, макар и крехко, дясноцентристко парламентарно мнозинство между ГЕРБ и РБ.

Според анализа след победата си на евроизборите ГЕРБ е във възходяща тенденция.

"Сова Харис"

Ако парламентарните избори са днес (бел. ред. - началото на септември), ГЕРБ получава 43,2%, а БСП - 31,4%. Това сочат данните от социологическото проучване на "Сова Харис" по поръчка на Агенция БГНЕС. ДПС получава 11,1%, България без цензура - 7,3%, и Реформаторският блок - 7,1%. Получените резултати показват, че към настоящия момент

5 партии могат да разчитат, че ще влязат в следващия парламент. Това са: ГЕРБ, Коалицията около БСП, ДПС, Коалицията около ББЦ и Реформаторският блок. Подкрепата за партиите, които бяха в опозиция през последната година - ГЕРБ и традиционната десница, - е укрепнала. Предварително може да се твърди, че ГЕРБ се очертава като следващия мандатоносител, тъй като ще получи най-много гласове. На въпроса кои са петимата водещи политици в България 45,4% от хората посочват лидера на ГЕРБ Бойко Борисов, 18,7% - председателя на ПЕС Сергей Станишев, 17,5% - председателя на ДПС Любчо Местан.

"Медиана"

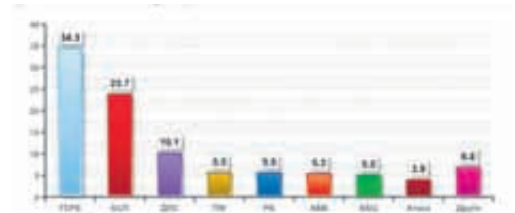
	Септември 2014
ГЕРБ	26,8
БСП - ДЯВА БЪЛГАРИЯ	17,5
ДПС	9,2
БЪЛГАРИЯ БЕЗ ЦЕНЗУРА	4,7
РЕФОРМАТОРСКИ БЛОК	4,4
ПАТРИОТИЧЕН ФРОНТ	4,3
"АТАКА"	3,7
АБВ	3,3
ГЛАС НАРОДЕН (СВЕТОСЛАВ ВИТКОВ)	1,2
КОАЛИЦИЯ "ДЕСНИТЕ"	0,4
НОВА АЛТЕРНАТИВА	0,4
НДСВ	0,3
ЗА ДРУГА ПАРТИЯ	0,8
НЕ БИХА ГЛАСУВАЛИ	23,0
	100%

рският блок е с 4,4%, новата коалиция на НФСБ и ВМРО е с 4,3% от всички имащи право на глас. Следват "Атака" с 3,7%, и АБВ с 3,3%. Това е моментната картина на електоралните нагласи, отчетена в представително за пълнолетното население на страната проучване на агенция "Медиана". Сондажът е реализиран между 27 август и 1 септември сред 998 респонденти.

Според изследването "Глас народен" е с 1,2%, "Десните" и "Нова алтернатива" - с по 0,4%, НДСВ - с 0,3%.

Според изчисленията на Кольо Колев пет политически формации (извън ГЕРБ, БСП и ДПС) имат шанс да прескочат изборната бариера - общо осем политически формации имат шанс да попаднат в следващия парламент.

"Афис"

8 партии имат шанс да влязат в парламента след изборите на 5 октомври - ГЕРБ, БСП, ДПС, Реформаторски блок, Патриотичен фронт, АБВ, ББЦ и "Атака". ГЕРБ ще вземе 34,3%, следвана от БСП с 23,7% и ДПС с 10,1%. На 4-о място проучването нарежда Патриотичен фронт с 5,5% и Реформаторския блок също с 5,5%. АБВ има 5,3%, а ББЦ - 5,0%. "Атака" са на ръба с 3,9%. Още три партии демонстрират потенциал да прескочат бариерата от 1%: "Зелените", "Глас народен" и "Движение 21".

ПОСОКИ

Умора на материала

Петър ГАЛЕВ

В първите демократични години искрено вярвахме на предизборните обещания за бързо и сигурно оправяне на държавата. След това започнахме да гледаме на такива приказки с голяма доза съмнение. Минахме и през период на неприкрита ирония към надутите розови балони. А с днешна дата не знам как да нарека невиджания дори в най-наивните години зверски популизъм. Обещанията на поредните новоизлюпени, че "ако аз спечеля изборите", ще направя милион работни места, ще вдигна заплатите и пенсиите, ще дам безплатни лекарства и ще намалю цената на тока, не са просто лъжи. Те са отвратителна обидна към гражданите. Изначално заплуване, че сме тъпи, безпросветни и нищожни. Само човек с някоя от степените на вродена умствена недостатъчност може искрено и за пореден път да вярва, че пиринчът е чисто злато. А да мамим такива е сред най-долните падения...

Това, на което можем реално да се надяваме, е политиките да направят няколко стъпки, които ще са само началото на пътя към някаква нормализация. На първо място драстични мерки срещу кражбите на високо равнище. Решително отсичане на ръцете на дървесекаческата мафия, преди да е доунищожила България физически. Неотменимост на плащането на данъци и осигуровки. Всички такива мерки ще засегнат някого. При това на пръв поглед неприятно. На пример не трябва да има цигари на половин цена без бандерол. Да не говорим за бизнеса покрай дървесината. Но ако влезем в правилата, след това за всички ще е много по-добре. Нека това да ни обещаат кандидатите, а не грозни фантазмати! Гражданският материал е уморен, да не вземе да се счути.

Как България ще излезе от омагьосания кръг на корупцията?

Атанас Славов, преподавател по конституционно право в СУ "Св. Климент Охридски"

Проблемът е в съдебната система и вътрешните зависимости

Не би трябвало да се мисли за корупцията като за нещо, което се случва на четири очи, като подкуп или като злоупотреба със служебно положение. Корупцията е един цялостен процес. Той се отнася до това, че институциите, които сме упълномощили да защитават нашите права и интереси, действат не в наш интерес, а в интерес на тези, които са на власт, или на корпоративни субекти. От тази гледна точка подходът към решаването на проблема с корупцията или намаляването на корупционните практики е свързан с институционални проблеми, проблеми в самата система. Не просто с увеличаване на наказателната репресия, а така да променим системата, че да направим по-трудно случването на корупционните практики. За никого не е тайна, че правото и законът не се прилагат така, както са приети и трябва да се прилагат. Основният ни проблем е със съдебната сис-

тема, с нейната организация и със съществуващите вътрешни зависимости. Всъщност органите, които трябва да спазват и да налагат закона, често са част от тази корупционна верига. Виждаме го и тогава, когато става дума за назначение по високите етажи на съдебната власт, виждаме го и на базово ниво, когато става дума за отделни магистрати и за опитите на различни политици да влияят върху вземането на съответните решения. От една страна, мога да посоча проблема със зависимостите във Висшия съдебен съвет, който е призван да е основен кадрови орган на съдебната власт. Възможността различни, непублични интереси да бъдат представяни в този ВСС и да оказват влияние при кариерното израстване на магистратите е съществен проблем и на него трябва да бъде намерено институционално решение. Това означава промени и на конституцията, и на законово ниво, които да ограничат възмож-

ностите за такова влияние. След това прокуратурата като орган за противодействие на престъпността и за разследване, самата организация на прокуратурата, това съсредоточаване на прекомерна власт в ръцете на един човек, тази пирамидална структура на системата, това също трябва да бъде променено. Дори и най-добрият човек да сложим да оглави тази система, той е подложен на прекомерен натиск - и отвътре, и отвън. Така че една възможна промяна като известна децентрализация на прокуратурата като система, така че тя да може да изпълнява по-ефективно своите правомощия, без да има заплахата от злоупотреба с власт и нейното използване за репресия на неудобни политически или конкурентни корпоративни субекти. Т.е. със сигурност противодействието на корупцията минава през институционална реформа в съдебната власт.

Тихомир Безлов, Център за изследване на демокрацията

Трябва да създаваме инструменти, с които да прилагаме закона

Проблемът с корупцията е системен. Той не се решава с една или с две промени. Основното усилие трябва да бъде в специализираните структури, които да се занимават с тази тема, например трябва да ги има по отношение на здравната каса, здравното министерство, места, където много се говори за корупция, трябва да ги има във вътрешното министерство, т.е. трябва да се направят максимално количество институции, които да имат правомощията да разследват и да доказват корупцията. В момента министерства-

та имат вътрешни отдели или инспекторати, които се опитват да работят, но работят само по документи. Другият основен път е електронизацията на администрацията. Чудо няма да се направи с една или две промени, колкото и радикални закони да приемем, пак няма да го направим. Трябва систематично да се влияе на този процес. Виждаме, че периодично се появява някаква идея, после се оказва, че тя не работи, защото десетки други механизми не са съгласувани. Основният модел е да не се очакват трайни и бързи проме-

ни. Това е дълъг процес за страна в нашата ситуация. Не бива да пропускаме, че ние сме най-бедната страна - членка на Европейския съюз. Ако погледнем различните анализи, ще видим, че обикновено най-бедните са най-непрозрачни и с най-нисък капацитет на администрацията. Ние сме в различна ситуация от страните с традиция и изграден капацитет на администрацията. Можем да напредваме единствено като създаваме инструменти, не просто имаме закони, а инструменти, с които да ги прилагаме.

Зорница Славова, Институт за пазарна икономика

Един от изходите е в електронното управление

Индексът за възприятие на корупцията за 2013 година на "Трансперанси интернешънъл" показва отново обезпокоителни неща. Въпреки че от 1990 г. борбата с корупцията е приоритет на всички правителства, България отново може да се определи като корумпирана страна. Става въпрос за корупция в съдебната власт и по високите етажи на властта. Има и доклади на "Трансперанси", които показват, че борбата с корупцията е добре откъм ресурсна осигуреност - създаде се БОРКОР, пишат се стратегии. Наистина има усилия, но няма резултати. Това показва, че администрацията не може да се справи с проблема. За справянето с проблема логичните неща са да се погледне например администрацията. Тя е тромава и много раздута. Много зависи от

нея, което предполага и търсенето на по-лесен начин чрез даването на подкупи. Това се забелязва особено при обществените поръчки, където има много сигнали и доказателства за злоупотреби. Държавната финансова инспекция прави всяка година отчет на обществените поръчки и винаги, в над 50 процента от проверените случаи, се откриват нарушения, свързани и с корупция за милиарди левове. В България има проблем с ефективното прилагане на законодателството. Юридическият барометър за първата половина на 2014 година също показва множество изменения и нови закони, което говори за това, че тук проблемите се решават чрез постоянно променяне на законодателството, а не чрез опити за по-пълното му прилагане. Другото много важно е въвеждането на

електронното управление. То позволява по-малко средства, по-малко зависимост от чиновниците, които могат да взимат подкупи. То улеснява процедурата и ограничава контакта "лице в лице". В едно социологическо проучване в ЕС беше попитан бизнесът, който сочеше като най-корумпирана съдебната система, това се отнася за България и за Словакия. В другите страни това са политическите партии. През 2010 година над 40 процента от гражданите оценяват като относително ефективни действията на държавата по отношение на корупцията, през 2013 те вече са само 15 процента.

● **Антоанета Цонева,**
управител на Института
за развитие на
публичната среда,
ротационен председател
на Гражданския борд за
свободни и прозрачни
избори към
Министерския съвет

Ако не гласуваме, нямаме право да държим отговорни и политиките за това, което вършат - защото ние доброволно се отказваме от правото да определяме кой ще бъде представен в българския парламент и кой от наше име ще взима решения. На тези избори имаме още една възможност - освен да изберем партия, да гласуваме и за кандидат. Тоест сред тези над 8 хиляди кандидати, които са регистрирани от партии и коалиции в листите, ние имаме още една опция - да изберем почтен, достоен човек, когото познаваме, на когото искаме да поверим нашия глас. Ако трябва да направя сравнение с икономиката, гласът ни е нещо като нашата акция, с която ние овластяваме определени личности да представляват волята ни в парламента.

За първи път през последните 25 години имаме възможността на парламентарни избори да изразим чрез бюлетината предпочитание за конкретен кандидат

в партийните листи. Според закона, ако 7

процента от общия брой на подалите глас за една листа са предпочели конкретен кандидат, той се придвижва нагоре и е реално да влезе в парламента вместо друг кандидат, когото партията е подредила на предно място. Не бива да изпускаме шанса да подкрепим човек, на когото вярваме и на когото държим. Това прави нашия избор още по-конкретен. Ние не просто подкрепяме една политическа сила, а подкрепяме и конкретен кандидат от тази политическа сила, което е допълнителна възможност листите да бъдат препоръчени и така тези, които са най-популярни и най-предпочитани, именно те да влязат в парламента, а не тези, които са определени понякога по съвършено неясен признак от самите апарати на партиите. В този смисъл това е нещо като златна акция.

Как да бъдат мотивирани тези, които не харесват нито една политическа сила и затова не искат да гласуват?

На тях нека да кажем - можете да имате критики към политическите партии, което е със сигурност здравословно, но сред тези над 8 хиляди кандидати със сигур-

Гласуването е реалната ни власт като граждани

ност във вашия избиращия район има човек, който най-силно се приближава до представата ви за политически представител, и то за вашия политически представител. Според мен изборът на 5 октомври все пак не е малък, имаме доста широка палитра от партии от ляво до дясно с най-разнообразни предложения и платформи. Проблемът към днешния момент е, че кампанията е доста вяла и в нея няма истински сблъсък, лидерски сблъсък, който може да даде яснота за каузата на политическите формации. Но ние можем да потърсим нашия кандидат, да отидем на среща с него, да настояваме да отговори на нашите въпроси, за да направим нашия избор много по-конкретен и по-свързан, по-съотнесен с индивидуални качества, ангажименти на един или друг кандидат. Според мен това е уникална възможност, която трябва да използваме.

Отказът да участваме в изборите е игра, която работи

срещу нас самите.

По-ниската активност фактически увеличава тежестта на купения, на контролирания вот. Колкото повече хора участват, толкова по-скъпа става "инвестицията" в такъв тип гласове. Тоест ние, отказвайки да гласуваме, даваме възможност на непочтените практики всъщност да заместят нашия избор и в парламента ще отидат хора, избрани по този начин. А ние ще останем неовластени. Отказът от правото да овластяваме с политически представители на практика изобщо ни изолира от политическия живот.

При нисък процент участие в изборите много по-малко хора ще излъчат представителството в парламента и е възможно изобщо да няма партия, формация, която да представлява нашия възглед, нашия интерес. Много е проблематично в една демокрация, която трябва да е включваща, да има големи групи от хора, които не се чувстват представени, и второ, доброволно да се отказват от това, като, обрзано казано, по този

начин изразяват своето неудовлетворение от "менюто", което в момента им предлага тази кампания.

Трябва да се гласува, защото активността прави по-легитимен органа, който излъчваме.

Доверието в институциите, възможността те да бъдат контролирани от едно ясно мнозинство, също е много важно. Както и укрепването на отговорността за това кой управлява и кой е в опозиция, а не някакъв размит облак, в който всички управляват и народът остава в опозиция.

Ако се отказваш от избори, от какво не се отказваш? За мен е неразбираемо това. Може би хората не са достатъчно стимулирани от начина, по който тече кампанията. Тя е по своеобразен начин някак си невидима и това потиска активността. Не се вижда истински разговор за политики. Кампанията заобикаля въпроси, които имат фундаментално значение за бъдещето. Да речем, темата за "Южен поток", темата за КТБ.

Това са публични средства, които в огромни размери могат да бъдат вкарани в такива проекти.

И ако ние не участваме, нашите данъци така или иначе ще участват, без някой да ни пита.

Така че това е смисълът на представителството - да имаш правото да участваш в процеса на взимане на решения през тази представителна демокрация, защото имаш представители в парламента. Които можеш и трябва да контролираш по всички възможни начини - чрез правото на граждански контрол, чрез протест. Но срещу какво протестираш, ако се отказваш от това да гласуваш? Трудно е да се казва на хората: "Гласувайте, гласувайте!" - на фона на това, което те виждат в момента. Истинският интерес към едни избори идва от лидерския сблъсък, идва от каузата. Хората трябва да се чувстват суперзаинтересовани от това какво ще последва. Вижте Шотландия, над 70 процента участие в референдума. Има кауза.

Проблемите трябва да се решават, а не да се отлагат

● С Георги Ангелов, старши икономист в институт "Отворено общество", разговаря Мира Валентинова

Г-н Ангелов, какви са най-належащите стъпки в сферата на икономиката, които трябва да предприемат управляващите след изборите на 5 октомври?

- Веднага след изборите предстоят множество спешни решения. Сред най-важните първи стъпки са актуализация на бюджета за 2014 година (тъй като приходите са недостатъчни, за да покрият планираните разходи). Не търпи отлагане и разрешаване на казуса с КТБ, защото решението не може да се бави повече. Преди края на настоящата година трябва да се приеме и бюджетът за следващата. Не може да се отлагат и мерките за стабилизиране на енергетиката, която

издъхва от загуби, дългове и просрочени задължения. Отделно е необходимо да се обърне внимание на еврофондовете, пазара на труда, инвестиционния климат, а не бива да се забравят и мерките срещу евентуална газова криза или други проблеми, идващи от Русия и кризата в Украйна. Въобще първите седмици на следващото управление ще бъдат изключително натоварени и в голяма степен ще предопределят посоката за идните години.

- Какво ще се случи при различен изход от изборите - коалиция или еднопартийно управление? Това би ли се отразило върху икономиката на страната? Социолозите предричат, че три партии със сигурност ще влязат в парламента - ГЕРБ, БСП и ДПС. Интригата се върти около малките и по-непопулярни партии, които ще преминат 4-процентната бариера, и евентуално с кого ще се коалират.

- Основният въпрос е дали ще има стабилно управление - то може да е еднопартийно или коалиционно, но важно е дали ще е стабилно или не. Защото е възможно да има рехав коалиция, в която по всеки въпрос възникват нерешими спорове, а може да има и устойчива коалиция, която е в състояние да взема трудни решения.

Стабилността е важна, защото предходната една година показва, че без подкрепящо го парламентарно мнозинство едно правителство не може да управлява добре, не може да прави сериозни реформи, не може да има дългосрочен поглед. Едно стабилно правителство с дълъг хоризонт на управление може да реши много от тежките и забавени проблеми. Едно слабо правителство, което разчита на рехав коалиция, трудно ще предприема тежки мерки и вероятно няма да оцелее дълго - със съответните негативни ефекти за икономиката.

- В кои сектори на

националното ни стопанство новото правителство ще трябва спешно да се намеси и да търси решение, за да тръгнем напред?

- За мен най-належащият проблем са инвестициите и пазарът на труда - тъй като там е разковничето за подобряване на бюджетните приходи, домакинските бюджети и постигането на икономически растеж. Проблемът е, че най-вероятно други спешни въпроси ще излязат на преден план и икономиката отново ще бъде оставена да се оправя сама. Подобен подход се вижда и в служебното правителство, което се занимава със запущване на дупки, но отделя малко внимание на дългосрочните проблеми. Затова се стига до ситуация, в която министърът на труда Йордан Христосков вдига осигурителната тежест, без да се замисля, че това ще повлияе негативно на цялата икономика.

- Къде ще трябва да се вляят повече готови средства и къде да

се правят реформи?

- На много места има нужда от повече средства, проблемът е, че такива допълнителни средства в държавния бюджет няма. Затова шансът е в реформите - от една страна, именно те могат да съживят икономиката, да създадат повече работни места и да напълнят бюджета. От друга страна, реформите позволяват да се постигне подобър резултат с по-малко средства. А от реформи има нужда навсякъде. Затова е по-добре да се вземат широкомащабни мерки, които засягат всички министерства, вместо да се действа на парче. Много е важно реформите да са обвързани с бюджета - т.е. нереформите на министерства трябва да бъдат наказани чрез орязване на средствата, а реформаторите да бъдат насърчени чрез по-щедри бюджети.

- Как ще коментирате резултатите от последното проучване на агенцията за социологически проучва-

ния "Галъп интернешънъл", според които мнозинството българи (61%) споделят мнението, че страната се намира във финансова катастрофа? Расте ли песимистичната нагласа на сънародниците ни, че държавата ще се възстанови икономически?

- От евроизборите насам практически в България липсват стабилно правителство и парламент - така че нямаше кой да вземе решения по растящите проблеми, например финансовия колапс на енергетиката, проблема с Корпоративно-търговска банка, големия бюджетен дефицит, спрени еврофондове и т.н. Отлагането на решаването на проблемите само ги задълбочава, а и създава обществено възприемане за свободно падане и неуправляемост. Затова е важно да се формира стабилно правителство след изборите, правителство, което да решава проблемите, а не да ги отлага.

Ролята на чуждите инвестиции се променя

За последните четири години преките чуждестранни инвестиции се задържат на около 3% от БВП, като достигат 1,1-1,2 млрд. евро. Структурата на инвестициите обаче се е подобрила значително. Това каза Левон Хампарцумян, главен изпълнителен директор на УниКредит Булбанк и председател на Асоциацията на банките в България, по време на участието си в конференцията Forbes CEE Forum в Букурещ. Той обясни, че в миналото чуждите инвестиции са били източник на финансиране за държавите, в които вътрешните спестявания са били ограничени, включително България. Днес вече ясно се вижда тенденция на промяна на ролята на преките чуждестранни инвестиции като из-

точник на ноу-хау, нови технологии и нови управленски практики.

"Вече една трета от преките чуждестранни инвестиции са насочени към производството, друга една трета - в енергийния сектор, а останалият дял се поделен между търговията, транспортния, строителния и селскостопанския сектор", посочи още в анализа си Левон Хампарцумян.

"Само преди няколко години България премина през много бързо разрастване на обема на преките чуждестранни инвестиции, който беше доста над нивата в някои от държавите в Централна и Източна Европа", обясни Левон Хампарцумян. В България обаче по-голямата част от инвестициите бяха насочени към непроизводствени

сектори от икономиката и особено в недвижими имоти и строителство, които от своя страна доведоха до нездравословно разрастване на бранша.

Банкерът припомни развитието на държави като Чехия, Словакия, Полша и в по-малка степен Унгария, които са привлекли по-малък обем преки чуждестранни инвестиции в сравнение с нашата страна, но те са били насочени към експортно ориентираната част

от производството.

Фактор с огромно значение за възстановяването на българската икономика безспорно е износьт. През второто тримесечие на 2014 г. в реално изражение износьт на стоки и услуги вече е с 25% над пика си от преди шест години. Износьт на суровини обаче достига 40% от общия износ на стоки, като през 2014 г. този дял почти не се е променил в сравнение с началото на XXI век.

"Освен че е признак на изостаналост на икономиката, големият дял на суровините в структурата на износа е проблем, тъй като няма условия за създаване на нови работни места", се казва още в анализа, представен по време на Forbes CEE Forum.

Според последния анализ на икономическия екип на УниКредит Булбанк значително подобряване на търсенето на възможности за инвестиции се наблюдава в сектора на земеделието, експортноориентираната част от някои сектори, бизнес услугите и промишлеността. Те обаче са по-склонни да разчитат на междуфирмената задължителност, отколкото на увеличаване на експозициите си към банките.

"Икономическата среда след кризата се характеризира с по-голяма сложност и по-ограничено предлагане на капитали", коментира главният изпълнителен директор на УниКредит Булбанк. Той обясни още, че потенциалът за растеж е ограничен допълнително от загубата на работна сила и известно нарастване на емиграцията. Според него банковият сектор трябва да съсредоточи усилия в развитие на малкия и средния бизнес и в сектора на селското стопанство, които имат потенциал да бъдат двигател за развитие на икономиката. Левон Хампарцумян направи сравнение между румънския и българския банков сектор, като посочи, че те имат сходни проблеми, но и у нас, и в северната ни съседка банките няма как да бъдат двигатели на растежа, а само могат да го следват.

Лиляна Павлова е завършила "Международни икономически отношения" и "Публична администрация и европейска интеграция". Доктор по право. Била е експерт и началник-отдел в дирекция "Национален фонд" в Министерството на финансите. Заместник-министър и министър на регионалното развитие и благоустройството в правителството на Бойко Борисов. За предстоящите парламентарни избори води листите на ГЕРБ във Варна и Стара Загора.

Първо да върнем доверието на инвеститорите

● С Лиляна Павлова разговаря Галина Спасова

Г-жо Павлова, един от девизите на кампанията Ви е "Чака ни още работа!". Откъде ще я подхванете?

- Ако преди година и половина говорехме за надграждане, вече сме в ситуация да се върнем много назад - първо да стабилизираме финансовата, икономическата, банковата, съдебната система, да върнем международното доверие и чак тогава да говорим за развитие. Това е реалността. За да има работеща икономика, първо трябва да покажем, че имаме стабилно управление. Второ, да покажем какво предлагаме на бизнеса, за да се развива. Ще запазим най-ниските данъци и няма да има увеличение на преките данъци. Пред България стои важен национален приоритет и единственият ни шанс е да се обединим около него - да запазим пред инвеститорите облика си на стабилна държава, визирам кредитния рейтинг. Още едно понижение би ни изравнило с третия свят. Трябва да покажем, че продължава тенденцията на бюджетно управление, базирано на реални параметри - засилване на приходната част, но разходи, единствено базирани на събраните приходи, а не на бъдещи вземания, мечти или

на лъжливи приходи.

Много се спекулира по темата ДДС - кой връща, кой задържа и т.н. Фактите обаче са - въпреки че на няколко фирми беше разплатен ДДС с цел да се покаже колко добре работи управлението, има много невъзстановен ДДС и процесът отнема време. Така че посоката е възстановяването на ДДС да става по регулярен и предвидим за бизнеса път. И третото са преференциите към бизнеса. Не само данъчни, а спрямо броя работни места, за инвеститорите клас А, административно-бюрократичните процедури, режими, лицензи. Ще създадем отделно Министерство на икономиката и инвестициите, което да се грижи за привличането на инвеститори, защото само те могат да разкрият работни места.

- Акцентът върху инфраструктурата даде значителни позитиви за управлението на ГЕРБ, но роди и опорната точка "асфалт не се яде"...

- Без инфраструктура няма държава и няма икономика и това е известно още от древен Рим. По която и тема да отида на среща, в който и да било бранш или селище, винаги почваме или свръшваме с пътищата. Всички искат пътища. Така че тази

опорна точка е оборона. Ще работим много, за да довършим инфраструктурата - пътища, жп линии, пристанища, водопровод и канализация. Плюс, разбира се, благоустрояването като жизнена среда - с добри улици, детски площадки, това е комплекс от мерки и той няма да бъде спряен. Магистрала "Хемус" ни е приоритет номер едно. Защо? Първо, икономическото разделение между Северна и Южна България е огромно. С магистралата ще подкрепим Северна България - като инвеститори, туризъм, тежкотоварен и друг трафик. Второ, освен че тези 300 километра осигуряват много работни места, това е и единственият шанс да развием и туризма в този район с огромен потенциал. "Хемус" е най-голямата глътка въздух за Северна България, която можем и трябва да дадем.

- Санирането на жилищните сгради върви мъчително, а България изглежда овехтяла. Какво става с тези проекти, какво ги спъва и не е ли нереалистично законът да залага изцяло на самоорганизацията на собствениците?

- Програма за саниране има в момента, имаше и преди, макар да се придвижва с доста по-бавни темпове от

"Хемус" е най-голямата глътка въздух за Северна България, която можем и трябва да дадем

тези, които ни се искаше. В последната година процесът беше буквално спрял. Има 80 подготвени сгради, които могат да бъдат санирани утре, но министърът не избра нито един изпълнител, което е престъпление. Имаме опит с готови около 50 сгради и се видя какво отнема процесът, какви спестявания могат да направят домакинствата при саниране и т.н. Ще разработим и приложим на практика такава масова програма във всички населени места с панелни сгради. С пълно саниране, не на парче. Това има пет ефекта. Първо битовите сметки се намаляват с 50 процента поне. Сещам се за сграда в "Младост", на която сметките паднаха със 70%, защото се отопляваха на ток. Така спестените 50-100 лева примерно домакинството може да инвестира в храна, лекарства, облекло. Автоматично се

повишава потреблението и се подкрепя икономиката. Едно е популистски някой да каже - "качих пенсиите", ама с два лева, друго е семейството да има 60 лв. спестени и да може да ги инвестира в друго.

Многото институции по трасето забавят проектите. Програмата за масово и цялостно саниране ще се управлява директно от общините и единственото, което се очаква от сдружението на собствениците, е да вземе решение за това. А такава мащабна двумилиардна програма ще даде и много хляб, на малките и средните фирми в строителството, в доставката и в производството на строителни материали.

Що се отнася до самоорганизацията - всеки собственик, щом живее в многофамилна сграда, трябва заедно със своите съседи да се грижи за покрив, асансьор, вход, общи части. Проблемът е, че нямаме култура в управлението на етажната собственост. В много страни има професионални мениджъри. Ние се въздържахме това да се задължително в закона. Надявам се, че именно този проект ще сплоти хората. Защото единственото необходимо е всички живеещи в един блок да поискат той да стане по-уютен. И ще им бъде по-топло, и по-малки сметки ще плащат.

- Как ще стопирате демографския срив? Младите хора все още се надяват на перспектива тук.

- И моята лична кауза е да направим така, че младите да не използват пътищата, които строим, за да напускат държавата. В няколко направления ще работим. Първо - средното образование. Трябва да приложим на практика дуалното образование. Много предприятия казват - искахме в професионалната гимназия да им направим кабинет, лаборатория, да идват на стаж, да плащаме, обаче не позволява учебната програ-

ма. Ето това ще променим. Да дадем шанс на бизнеса да осигури практически занимания и съответно работни места за учениците, които завършват тази професионална гимназия. Имаме сериозно предложение за реформа във висшето образование. Акредитацията на университетите е дълга тема, със сигурност там трябва да се реформира процесът, но по-важното са от тук нататък държавните субсидии и държавните поръчки. Искаме държавна субсидия да се предоставя и държавната поръчка да е само за специалности, на които бизнесът е одобрил програмите. Това е нашата цел. Учебната програма да е разработена заедно с бизнеса и той да каже точно от какви специалисти има нужда. Да се въведат стажове, докато учат студентите. А след това да има автоматично програма за всеки завършил, един вид като разпределение по секторите. Бизнесът да има ангажимент за практическото обучение, предприятията да наемат тези млади хора за стажанти по-рано. Ще финансираме през еврофондовете фирмата, докато младият специалист натрупа опит. А не, като завършат, да им кажат "нямаш опит и няма да те взема". Това е начинът да го задържим. Чрез програмата "Конкурентоспособност" и чрез Програмата за развитие на селските райони ще може млади фермери до 40 години да получават не както всички останали 50% финансиране, а то да стига до 75%. Също в малки и средни предприятия, т.нар. старт-ъп бизнес, младите хора ще получат преференциално финансиране. За раждаемостта предвиждаме две много важни неща - прогресивно увеличение на майчинските до трето дете и всяко младо семейство с репродуктивни проблеми да получи без ограничения финансиране за необходимия брой инвитури процедури.

Сами си окастрихме европарите за железницата

Средствата за железопътни проекти, които трябва да бъдат заложили за финансиране по новата Оперативна програма "Транспорт и транспортна инфраструктура 2014-2020" (ОПТТИ), са драстично орязани. За това алармираха дългогодишни експерти от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, от Национална компания "Железопътна инфраструктура" (НКЖИ), строителни инженери и др.

Средствата за жп проекти, заложили в последния, ре-визиран вариант на ОПТТИ, подготвен на 12-и и обсъден от работната група по програмата на 16 септември, са три пъти по-малко от предвидените за изграждане на автомагистрала и първокласни пътища. Заедно със съфинансирането от бюджета парите за модернизация на железопътна мрежа, включени от новото ръководство на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС) в ОПТТИ, са 514 млн. евро, а за шосейните проекти - 1,541 млрд. евро. Това обясни инж. Илия Илиев, член на управителните съвети на Българска асоциация на консултантските фирми по железопътно строителство и на Съюза за стопанска инициатива и техен представител в работната група по обсъждането на ОПТТИ.

Другият проблем е, че в програмата е заложено

държавното съфинансиране от бюджета за жп проектите, включени в нея, да се увеличи от 15% на 20%, докато за пътните проекти увеличението е от 15% на 50%, посочи инж. Илиев. Така съфинансирането на пътната ос от държавния бюджет нараства 3 пъти - от 284 млн. на 945 млн. евро.

В резултат съотношението между железопътни и пътни проекти става 1:3,

което рязко контрастира на политиката на ЕК през следващия програмен период да се даде приоритет на проектите от екологичния железопътен транспорт като част от мерките срещу изменението на климата.

Основният проблем е, че средствата за финансиране на железопътни проекти по ОПТТИ са орязани без никакви ясно изразени мотиви, коментира инж. Илия Илиев. Това е и причината срещу намаляването на парите за жп проекти да бъдат отправени възражения не само от бранша на фирмите от железопътното строителство, но и от бенефициента - НКЖИ, а дори и от Централното координационно звено (ЦКЗ) в Министерския съвет, обясни Илиев.

В последния, изготвен след пряко разпореждане на транспортния министър Николина Ангелкова, вариант на програмата са направени значителни промени спрямо предходните, многократно коментирани и устно одобрявани от Брюксел варианти на документа. Препоръките на ЕК бяха в посока съотношението между железопътните и пътните проекти в новата оперативна програма

● Европейската комисия няма да даде тройно повече инвестиции в магистрали и пътища

да е "минимум 50/50", коментира инж. Илиев. Подчертавам "минимум", което значи, че съотношението не трябва задължително да е равно, а че в Брюксел биха приели това само като изключение. Освен това представителите на ЕК заявиха, че в противен случай те имат лостове да попречат на приемането на този "ремонтиран" и орязан вариант на така важния за България документ.

ОП "Транспорт и транспортна инфраструктура 2014-2020"

трябва да кореспондира с европейската политика за подкрепа на железопътния транспорт,

тъй като тук ще се харчат пари от Кохезионния фонд, т.е. на европейските данъкоплатци, напомни инж. Илиев. Тази политика е записана и в Бялата книга, и в много други документи, включително и в наши, а дори и в самата ОПТТИ е казано, че "железопътният транспорт е основен елемент на националната транспортна система и неговото развитие е предпоставка за цялостното развитие на икономиката. Осигуряването на достъпни железопътни услуги е важен компонент за вътрешната мобилност на населението, което увеличава и възможностите за заетост", завършва коментара си инж. Илия Илиев.

"Предвиденото разпределение на финансов ресурс на програмата по фондове и по години... не съответства на предвидените алокации в одобреното с Решение на Министерския съвет № 532 от 21 юли 2014 г. и от ЕК Споразумение за партньорство (т. 1.6.) - пише в становище на Централното координационно звено към Министерския съвет по изменението на ОПТТИ. - Това нарушава определеното за България с решение 2014/190/ЕС от 3 април 2014 г. годишно разпре-

деление на глобалните средства по държавни членки за Кохезионния фонд и за Европейския фонд за регионално развитие. В допълнение е намален и ориентировъчният размер на подкрепата, която ще бъде използвана за цели във връзка с изменението на климата, спрямо данните в Споразумението за партньорство. Определено е приоритетно финансиране на пътни проекти, което е в противоречие със Споразумението за партньорство и политиката на ЕК за приоритетно финансиране на жп проекти в периода 2014-2020 г. В предходния вариант на ОПТТИ съотношението на финансирането от Кохезионен фонд между жп и пътни проекти беше 50:50%, като изпълнението на политиката на ЕК за водещо финансиране на жп проекти се обосноваваше с допълващо финансиране за жп проект Видин - Мездра от Механизма за свързване на Европа. В текущия вариант на ОПТТИ съотношението на финансиране от Кохезионен фонд между жп проекти и пътни проекти е 32,7:67,3%... Като цяло националното съфинансиране по ОПТТИ 2014-2020 г. е нараснало с повече от 300% - от 284,525 млн. евро на 945,063 млн. евро" - пише в становището на Централното координационно звено.

Естествено съществено е променен и списъкът с приоритетни проекти, включени в ОПТТИ.

Самият последен изменен вариант на оперативната програма гъмжи от противоречия.

В раздела за железопътния транспорт е записано, че "възките със съседните страни са относително ограничени. Значителна част от жп линиите са ... с параметри, конструкция и съоръжения, подходящи за скорост до 100 км/ч, а на места с почти изчерпани възможности за задържа-

не на скоростта и гарантиране на сигурността и безопасността на движение. Такива отсечки съществуват и по основни направления, като София - Пловдив, Видин - София, Пловдив - Бургас и др. Железопътните съоръжения (мостове и тунели) са с висока степен на амортизация, като например по направление Русе - Варна. Голяма част от осигурителните, телекомуникационните и енергозахранващите системи са въведени в експлоатация в периода 1965-1985 г. и на технологично ниво, което не отговаря на съвременните изисквания за оперативна съвместимост. Делът на пътническите пътувания по железница е 11,9% от всички пътувания, а делът на товарите, превозени с жп транспорт, е само 9,3%.

Проблемите на железопътния транспорт, записани в програмата, са:

- Незадоволително състояние на жп инфраструктурата и подвижния състав, което е предпоставка за относително ниската скорост и ниво на обслужване;

- Недостатъчна интеграция на националната жп мрежа в европейската жп мрежа и необходимост от привеждане на техническите характеристики на основните направления в съответствие с изискванията на чл. 39 на Регламент (ЕС) № 1315/2013;

- Липса на повсеместно въведени в експлоатация модерни системи за сигнализация и телекомуникация - ERTMS система и GSM-R мрежа за постигане на оперативна съвместимост по направление на основната трансевропейска железопътна мрежа;

- Недостатъчни връзки на жп мрежата с морски и дунавски пристанища и с международни летища.

Напук на всичко това финансирането на основни жп проекти по новата ОПТТИ е сериозно окастрено, а други вече са напълно изхвърлени от нея. При

това става въпрос именно за проекти, които осъществяват трансграничните връзки на българската жп мрежа с европейската, като например рехабилитацията на жп линията София - Септември. Той е част от международните транспортни коридори 4 и 8, липсващото свързващо звено между границите със Сърбия и Турция, без което товарите между Европа и Азия от тунела под Босфора няма да минат през България, а през Гърция, Македония и Сърбия. Индикативната стойност на проекта беше над 1 млрд. евро, като след редукация на някои от дейностите сумата беше намалена до 700 млн. евро. Както се вижда обаче, дори и така драстично осакатен, проектът за жп линията София - Септември надхвърля с 200 млн. евро цялото финансиране по окастрената ОПТТИ за жп проекти от 2014 до 2020 г. Следователно вместо по съвсем ново трасе със 130 км/час, влаковете ще продължат да пъпят с 40/50 км/час по склоновете на Средна гора между Ихтиман и Белово чак до 2027 г., ако евентуално бъдат осигурени средства за финансиране на проекта по следващата програма.

Най-голямото кощунство обаче е фактът, че от орязания последен вариант на ОПТТИ, който служебният министър Николина Ангелкова отиде лично да защитава пред ЕК на 26 септември, отпадна единственият напълно подготвен проект - за рехабилитацията на най-старата жп линия у нас Русе - Варна. Проектът на стойност около 305 млн. евро беше жертван, за да може със средствата да бъдат довършени оставащите 348 км от автомагистрала "Хемус" между Ябланица и Шумен.

Как при това положение България ще успее да изпълни препоръките за осигуряване на съвременни железопътни връзки между речните и морските пристанища, не е ясно.

Химеричната газова криза влезе в ролята на стряскащата Баба Яга седмици преди изборите, за да отклони вниманието на доверчивия електорат от сериозните и истинските проблеми на България. Затова винаги е добре, когато човек чуе дадена информация, първо да се замисли внимателно кой я разпространява и с какви цели го прави, а след това да провери и върна ли е или не.

„Правителството има точни разчети за разполагаемите количества газ, а с моя заповед още от началото на септември газохранилището в Чирен се нагнетява, за да имаме максимални резерви и да сме готови да посрещнем евентуална криза с газовите доставки.“ Това заяви пред журналисти служебният премиер Георги Близнашки. „Вероятността за нова газова криза тази зима е голяма и правителството се подготвя“ - посочи и вицепремиерът Екатерина Захариева. Според нея кабинетът следи „с притеснение ситуацията и напрежението между Русия и Украйна“. „Към момента няма информация за намаляване на доставките за България“ - обобща Захариева, но уточни, че проблем би възникнал, ако доставяните количества паднат през студените месеци, когато потреблението на газ е високо.

„Подготвяме се, а дали ще има, или няма да има криза с газа, не мога да гадая. Всички прогнози са, че ако продължава така ситуацията, вероятността това да се случи през зимата е много голяма, затова трябва да сме готови“ - коментира още вицепремиерът.

"Дали ще има газова криза или не, е трудно да се предвиди, но има голяма вероятност, че може да стане нещо.“ Това пък изрече дясната ръка на вицепремиера Захариева - служебният министър на икономиката и енергетиката Васил Щонов на форума "Природен газ - инфраструктура, пазари и услуги". "Това, което е важно, е ние да сме готови за тази криза - заяви Щонов. - Предприемаме активни мерки, за да се предпазим от евентуална газова криза. Ако спрат или дори намалят доставките на газ, положението в България ще стане тежко. Това е така, защото в момента

ние получаваме почти целия природен газ от тази тръба, която идва от Русия през Украйна и Румъния, а местният добив е много малък. Остава ни газохранилището в Чирен. Там проблемът е, че то може да дава максимум до 4 млн. куб. метра газ на ден и колкото повече се изпразва, толкова повече този дебит намалява. Това, което е добре за България, е, че топлоцентралите, и най-вече говорим за "Топлофикация София", защото тя е 80% от всички топлоцентрали в България, имат възможност да преминат на мазут. Това е, което ние подготвяме като вариант при криза" - обобща енергийният министър Васил Щонов и допълни, че вече се работи за осигуряване на количествата мазут, транспортирането, логистиката и съответно проверка на топлоцентралите дали те могат ефективно да работят на тежкото алтернативно гориво.

Всичко казано дотук беше теза на политиците. Обобщено тя означава: "Опасност от газова криза през зимата има и ние работим, та пушек се вдига, за да бъде преодоляна по-леко".

Нека като журналисти и експерти обаче погледнем реалността обективно в очите.

Зависимостта на България от доставките на природен газ от Русия в момента е около 90%.

Родният добив от находището "Галата" в Черно море намаля драстично, а експлоатацията на откритите залежи край с. Девенци не започна и тази година.

Само че нека погледнем какъв е дялът на природния газ в крайното енергийно потребление на България. През 2005 г. то е било 9,4%, като прогнозите тогава са били през 2015 г. дялът на синьото гориво да се повиши на 12,5%. Вместо това обаче потреблението на природен газ у нас намаля поради окончателното спиране на "Кремиковци" и на

Реална ли е заплахата "газова криза"?

● Синьото гориво заема едва 9-процентен дял от крайното енергийно потребление на България

други производства и вече е под 9% от крайното потребление на енергоресурси от българското общество.

Само за сравнение - дялът на течните горива в крайното енергийно потребление е около 39%, на електрическата енергия - около 22%, на въглищата - около 13%, на топлинната енергия - около 9%, и на биомасата - около 8 на сто.

Какво излиза от тази справка? Че евентуална криза с доставките на природен газ ще се отрази твърде слабо на крайното енергийно потребление, като съществува напълно реална възможност синьото гориво да бъде заменено от алтернативно - мазут.

За важността на природния газ за българската икономика може да се съди и по още една справка. Потреблението на синьо гориво през 1989 г. в България беше почти 7 млрд. куб. метра, а през последните години, включително и тази, то е в рамките на 2,8-2,6 млрд. Под 3% от това количество се използват от бита, като по-малко от 1,5% от домакинствата в България са газифицирани. Тук обаче има и една подробност. Над 1/3 от цялото потребление на природен газ в България се използва като гориво от няколко Топлофикации, основно в големите градове - София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен. Следователно

евентуална газова криза ще се отрази единствено на централното отопление на няколко града,

и то само ако въпросните Топлофикации не осигурят достатъчно мазут.

Дори и при евентуален проблем с газа на България ѝ остава подземното газохранилище (ПГХ) "Чирен". Неговият капацитет е около 1,3 млрд. куб. м газ, от които обаче могат да бъдат използвани максимум 650-700 млн. кубометра, т.е. половината. Останалото количество е т.нар. "буферен газ" и изпълнява технологични цели - да създава необходимо налягане за извличане на въпросните кубички на повърхността.

В края на септември газохранилището "Чирен" е запълнено с около 440 млн. куб. м търговски газ, което означава, че капацитетът му позволява да бъдат нагнетени още около 220-240 млн. куб. м. Проблемът е защо все още това не се е случило. Защото от 1 октомври цената на газа по традиция ще се увеличи и "Булгаргаз" ще плати по-скъпо за него.

Отговорът е, че "Булгаргаз" няма финансова възможност да закупи газ. Ръководството на холдинга направи няколко опита да тегли кредити, но не намери

банка, която да му ги отпусне.

Имаше ли друго решение, запита реторично най-дългогодишният главен изпълнителен директор на "Булгаргаз" Кирил Гегов на енергийна конференция, проведена в БАН на 25 септември. Имаше, разбира се, отговори си той. "Булгаргаз" можеше да вземе кредит от БЕХ или да получи стоков кредит (б.а. - под формата на газ) от "Булгартрансгаз", и то още преди затварянето на КТБ (б.а. - където "Булгартрансгаз" има блокирани 55,2 млн. лева, а "Булгаргаз" - над 17 млн. лева). Ръководството на "Булгаргаз" не проведе и сериозни преговори с големите потребители на природен газ - Топлофикациите и някои заводи, да закупят и съхраняват определени количества в "Чирен". През 2005 г. например в хранилището бяха съхранени 130 млн. куб. м газ на торовите заводи, някои Топлофикации и други големи потребители на природен газ, припомни Кирил Гегов.

Бившият главен изпълнителен директор на "Булгаргаз" постави въпроса и за изграждането на второ газохранилище у нас.

То може да се направи на мястото на изчерпаното находище "Галата" в Черно море,

но много по-евтино и много по-бързо би могъл да се разшири капацитетът на "Чирен", коментира Кирил Гегов. Там има възможност да се направят още поне десетина сондажа, и то не от стария вертикален тип, а наклонени, които значително увеличават експлоатационния капацитет на хранилището, посочи той. Ако, да речем, бъдат направени само 4-5 наклонени сондажа, в рамките на само 2-3 години би могъл да се увеличи капацитетът

на дневния добив на "Чирен" с поне 2-5 млн. куб. метра. Защото всъщност това е най-важният въпрос - не колко газ има в хранилището, а какви количества могат да бъдат черпени в рамките на едно деценолетие, посочи Гегов.

Всички въпроси за възможностите за диверсификация на доставките на природен газ през предстоящата зима получават отрицателен отговор. С Гърция например се водят някакви преговори, но чисто технологично това би могло да стане само ако доставките от Русия по тръбата през България напълно спрат и Гърция се съгласи да пусне в обрватна посока някакви количества, от които самата тя няма нужда. Що се отнася до прословутата интерконекторна връзка Димитровград - Комотино, която би била реален източник за диверсификация на доставките на природен газ, изграждането ѝ толкова се забавя, че вече се възприема като идването на комунизма през 1988 година. Допълнителни количества газ при евентуална криза през зимата не можем да получим дори и по вече готовия интерконектор между Русе и Гюргево и това ще е така, докато комшиите ни не инвестират в изграждането на компресорна станция край Гюргево. По чисто технологични причини не можем да получим никакви количества природен газ и от Турция.

И какво реално ни остава?

Да се молим. Първо - кризата между Русия и Украйна да не се задълбочава, и второ - и тази зима да е толкова мека, колкото миналата. Защото трябва да е напълно ясно, че отговорът на въпроса ще има ли прекъсване на доставките на газ или не, не зависи от "Газпром".

Отговорът на въпроса предстои ли газова криза се крие единствено в поведението на Украйна. При положение че Украйна не получава руски газ от юни 2014 г., тъй като отказа да го плаща дори и на специално определените за нея по-ниски цени от тези за нас и за цяла Европа, няма да е чудно, ако Киев отново започне да отклонява големи количества от транзитните газопроводи, както правеше това и при предишните газови кризи - през 2006 и 2009 година.

Страниците подготви
Бисер ТЕРЗИЕВ

„Гражданска отговорност“ скача, но все още е далече от европейските цени

Между 5 и 10% ще поскъпне към края на годината задължителната застраховка "Гражданска отговорност" за автомобилите, прогнозираят представители на бранша. Основната причина за увеличението е скокът в честотата на щетите и изплатените компенсации за произшествия, настъпили в чужбина.

Мирослава
КИРИЛОВА

„Удари ни румънски автомобил в Букурещ и съпругата ми пострада. Оперираха ѝ ръката, а колата беше смачкана до неузнаваемост. Оценката ѝ е на 80 000 лв.“, разказва шофьорът Валери Георгиев от София, който има 15-годишен опит зад волана. Много са хората като

Валери, които се възползват от възможността, която осигурява членството ни в Европейския съюз, а именно свободно да кръстосват с автомобила си различни територии. Това обаче е съпътствано и от повишен риск да попаднат в пътнотранспортно произшествие зад граница, а в такава ситуация без застраховка последиците ще бъдат доста по-трудно преодолими.

„Друга причина за

скока в цените на задължителната полица е увеличението на лимитите за изплащане на обезщетения по "Гражданска отговорност", тъй като през юни 2012 г. влязоха в сила нови тавани на компенсация при злополука, които са единни за страните - членки на ЕС" - обясни д-р Милен Митов от катедрата "Застраховане и социално дело" на Стопанска академия "Д. А. Ценов" в Свищов. Оттогава лимитът на обезщетение за всяко събитие при едно пострадало лице станал 2 млн. вместо 1 млн. лева. Толкова е таванът и на имуществените щети. При двама или повече пострадали лимитът на застрахователното покритие скочи до 10 млн. вместо предишните

5 млн. лева.

Плащаме средно с 20 лв. повече

Според експерти най-високото изплащане у нас е около 300 000 лв. Броят на щетите през миналата година е нараснал с около 15%, което принуждава застрахователните дружества да вдигнат и таксата за задължителната полица "Гражданска отговорност" с около 10%. Ако тарифата при автомобил втора ръка със софийска регистрация и с обем на двигателя до 1800 куб. см, произведен преди 10 и повече години, досега беше около 180-220 лв., то след по-малко от два месеца шофьорите ще трябва да се бръкнат с близо 20 лв. отгоре.

Може да ни се вижда много, но цената на полицата у нас има още доста да догонва европейските нива. Справка на в. "Животът днес" показва, че задължителната "Гражданска отговорност" струва на автомобилистите в Германия и Швейцария около 700 евро годишно. Във Великобритания им излиза 500 евро, в Испания - средно около 370 евро. Сравнително евтино е в Полша, Чехия и Словакия, където полицата струва 300 евро. "У нас такива нива са немислими заради ниските доходи на населението", коментира Милен Митов. И при сегашните цени между 10 и 15% от автомобилите остават без задължителния стикер "Гражданска отговорност", показват данните на Комисията по финансов надзор. На сайта на ведомството всеки може да провери дали дадено МПС има сключена полица, само като изпише номера му.

Най-евтино в Русия, скъпо в САЩ

По-евтино излиза "Гражданската отговорност" в Русия, където средната цена на застраховката е около 65 евро, а стойността ѝ не е променяна през последните 10 г. Сред рекордърите по високи стой-

ности са застрахователните компании в САЩ, които предлагат доста по-скъпи полици - средно около 1200 евро за година. Естествено има вариации в стойностите, както и у нас, в зависимост от стажа на шофьора, възрастта на колата, обема на двигателя, месторегистрацията на МПС, територията на управлението му, начинът на плащане и др. В общи линии обаче отвъд Океана и глобите за шофиране без задължителния стикер са доста по-солени. У нас глобата за водачи - физически лица, които карат без застраховка "Гражданска отговорност", е от 400 до 600 лв., а за юридически лица - от 2000 до 5000 лв. При повторно нарушение наказанието скача съответно до 2000 лв. и до 10 000 лв. Освен глобата се отнема книгата на шофьора, а превозното средство временно се спира от движение до сключване на полицата.

"Веднъж преди три години ме спряха полицаи и ме хванаха с просрочена "Гражданска отговорност", просто бях забравила, че трябва да я подновя. В рамките на 14 дни трябваше да изплатя глобата. Оттогава задължително следя датите на стикера. Всяка година избирам опцията за разсрочено плащане, защото 200 лв. закуп за колата ми идват в повече. С новото увеличение, предполагам, ще разсроча сумата не на три, а на четири вноски", коментира Катя Михайлова, която има 9-годишен стаж зад волана. Най-често по-скъпа е "Гражданската отговорност" за младите и неопитни шофьори, за редовните нарушители на пътя, за хората, които карат в големите градове или извън граница, където движението е понатоварено и рисковете от произшествие са по-големи.

Камери на КАТ дебнат за изтекла полица

Водачите трябва да бъдат особено внимателни и прецизни при редовното плащане на застраховката, защото

освен за нарушения на закона камери на "Пътна полиция" следят и за наличието на платена "Гражданска отговорност". Използваната технология позволява да се направи мигновена справка дали задължителната полица е платена или не чрез заснемане на регистрацията и номера на колата. КАТ заснема нарушителите на пътя и в движение. Освен добре познатите фиксирани камери из страната "Пътна полиция" използва и специално пригодени за снимане коли. Според контролните органи идеята е камерите да имат по-скоро превантивен ефект, отколкото наказателен.

В края на годината близо 70% от шофьорите подновяват полицата си. В битката за клиенти обаче е възможно не всички застрахователи да увеличат цените преди Нова година. Обикновено се пускат по-изгодни оферти, но за кратко. Очакванията са още през декември цените на задължителната полица да тръгнат с до 10% нагоре.

Скок и при каското след градушките

"Като цяло застраховката "Гражданска отговорност" е губеща за дружествата, защото исконите за щети са за доста солени суми и почти изцяло се покриват от доходите от премията. Покрай задължителната полица обаче автомобилистите често сключват и каско, доброволна застраховка за непредвидени обстоятелства като паркинг щети, пожар, наводнение, кражба и т.н.", коментира експертът Милен Митов. Според него се очаква и при тази застраховка да има скок в цените заради огромните щети, които дружествата трябваше да покрият след градушката това лято. От бранша прогнозираят повишение на тарифите до 20%. Крайните цени на всички компании ще са ясни до месец, когато започне и активната кампания по подновяване на полицата.

НАМАЛЕТЕ ВНОСКИТЕ СИ С ДО

40%

С КРЕДИТ ЗА ОБЕДИНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯ¹

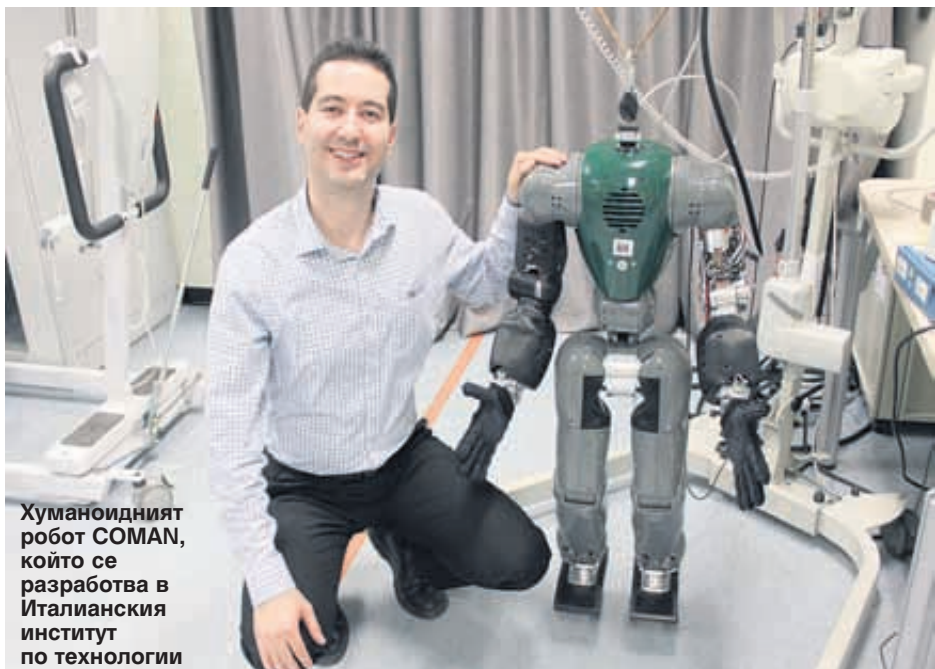
Сега с промоционална лихва 7,95%¹

Промоция до 14.11.2014 г.

¹Намаляването на месечните задължения по кредити с до 40% е изчислено съгласно примерната калкулация, публикувана на www.postbank.bg, раздел „Потребителски кредити...“ ГПР е 9,00% за кредит за обединение на задължения с превод на работна заплата в банката в размер на 15 000 лв., за срок от 84 месеца, с променлива годишна лихва 7,95% с такса за разглеждане на документи 175 лв. и месечна такса за обслужване на разплащателна сметка – 2,50 лв. Обща дължима сума 19 992,27 лв., с месечна вноска 233,42 лв. Промоционалното предложение е валидно при кандидатстване в периода 15.09 – 14.11.2014 г. за потребителски кредит за обединение на задължения в лева.

Postbank
Решения за твоето утре

www.postbank.bg | ☎ * 7 2 2 4

Хуманоидният робот COMAN, който се разработва в Италианския институт по технологии

Хуманоиден робот влиза в ролята на педагог и обучава деца, страдащи от аутизъм. Сяда, говори и прави понякога невъзможното дори за специалистите - привлича вниманието на детето. За развитието на роботиката и за това кога умните машини ще навлязат в живота ни разказва д-р Петър Кормушев от департамента по роботика на Италианския институт по технологии в Генуа. Миналата година Петър Кормушев получи от президента Росен Плевнелиев наградата "Проф. Джон Атанасов" за научни постижения в областта на информационните и комуникационните технологии.

Първите индустриални роботи се появяват през 50-те години на миналия век. Те имат ограничени възможности. През следващите десетилетия роботите стават по-бързи, по-мощни, по-прецизни, но са все така тежки и "глупави". Съвременните роботи вече са по-леки, по-гъвкави, "по-умни" и малко по-безопасни за хората. За съжаление обаче все още имат ограничени възможности, което се изразява в това, че всеки от тях може да извършва само една-единствена задача. Например робот-прахосмукачка, робот-манипулатор, робот-носач, летящ робот и т.н.

Според мен в бъдещето ще създадем роботи, които имат значително по-широк спектър от функции, ще могат да изпълняват множество различни задачи. За да стане това реалност, роботите трябва да се научат да използват инструменти по подобен на хората начин. А това никак не е лесна задача, както се вижда от провелоето се международно състезание по роботи DARPA Robotics Challenge. Една от най-важните цели на моята научноизследователска дейност е точно тази - да създам роботи, които сами могат да се на-

учават да извършват нови задачи.

Според мен три са бариерите, които трябва да се преодолеят, за да навлязат роботите масово в живота ни. Първо, това е цената. В момента един хуманоиден робот струва много повече от например един нов автомобил. Второ, това е функционалността. Необходимо е да се увеличи значително репертоарът от полезни дейности, които един робот може да извършва. Трето, това е надеждността. Все пак никой не иска робот, който непрекъснато се разваля - такива са всички хуманоидни роботи, които се ползват в научноизследователските центрове по света - те не са готови за среща с масовия потребител!

Лично аз в момента работя по преодоляване на втората бариера - функционалността. Целта ми е да създам робот, който да се самообучава чрез проби и грешки по подобен на човек начин, за да може постепенно сам да увеличава функционалността си.

Установил съм се в Института по технологии в Генуа, защото италианците имат значителни традиции в роботиката, както и множество учени от световен клас в тази област. Съществуват няколко известни

центрове по роботика, като тези в Генуа, Милано, Падуа, Рим, Неапол, в които младите студенти имат отлични възможности за специализация и контакт със съв-

Роботите стават Все по-умни

ременни роботи. Италианската система за международен обмен на студенти, обучаващи се в магистърски и докторски степени, също помага изключително много за създаване на бъдещи научни лидери по роботика. В България за съжаление все още няма такива добри условия в това отношение. Не мисля, че моите сънародници имат по-малко интерес към иновациите и роботиката, а че

просто им се предлагат по-ограничени възможности за обучение и изява в тази сфера. Донякъде причината е в първата бариера - високата цена за навлизане в роботиката.

Радостно е, че младите хора се интересуват от роботиката и това е гаранция за бъдещото ѝ развитие. Всяка година в Генуа провеждаме фестивал на науката и демонстрираме работи от моя институт. Идват

хиляди млади хора и активно проявяват интерес. Знам, че в България училището по роботика е изключително популярно сред младежи и юноши. Дори моят син, който е само на 3 години, вече има любим герой робот от анимационен сериал.

С удоволствие помагам на бъдещите си колеги, а ако искат да се свържат с мен, могат да го направят на <http://kormushev.com>.

Paracetamol Ecopharm

Парацетамол

Добрият избор на парацетамол!

При повишена температура

При простуда и грип

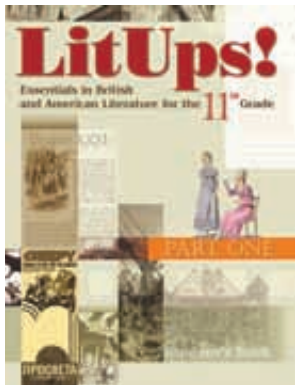
При болка от различен произход

А50/07.03.2013

Лекарствен продукт без лекарско предписание за възрастни и деца над 6 години. Съдържа парацетамол. Преди употреба прочетете листовката.

ЕКОФАРМ ЕООД, 1421 София, бул. "Черни връх" 14, бл. 3, тел.: 02/963 15 96; 02/963 15 97

КАЧЕСТВО ОТ
ECCOPHARM

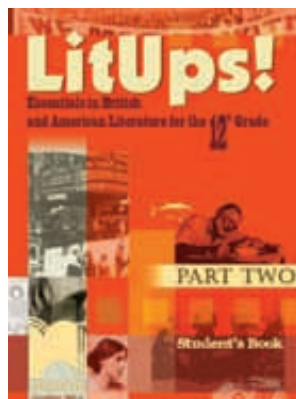

Гергана ПЕТКОВА

Роднини ли са Дилън Томас и Боб Дилън?

Какво свързва Уилям Шекспир и Стинг? Роднини ли са Дилън Томас и Боб Дилън? Кое сближава поета романтик Самюел Тейлър Кольридж с хевиметъл групата "Айрън Мейдън"? Подобни провокации вършат чудесна работа, когато трябва да се преподава английска и американска литература. Търсенето на сходства между класиците и съвременната популярна култура не просто разнообразява уроците, но и стимулира интереса на учениците към четенето изобщо.

Този и други интересни подходи са залегнали в *LitUps! Essentials in British and American Literature* за 11. и 12. клас. Това е най-новата модерна система за изучаване на английски език и литература, предложена на пазара от издателство "Просвета". Нейните две нива са разработени от проф. Мадлен Данова, преподавател в СУ "Св. Климент Охридски", и

Райна Костова, дългогодишен учител в Първа английска гимназия, София.

Авторите на *LitUps!* са убедени, че добро владение на един език (независимо дали роден или чужд) не може да се постигне без четене и опознаване на литературата и публицистиката. Защото тъкмо в четенето се формират и многото лица на съвременния език. Към тази философия трябва да прибавим прекрасното дизайнерско оформление на художника Петко Минчев. Двата учебника са естетски колаж от киноплат, вестникарски страници, репортажи от рок концерт и художествена фотография. Така се получа-

ва продукт, който бие по качество дори британски и английски издания. И нищо чудно да събере престижни международни награди.

"Бих желала да благодаря на авторите за написването и издаването на интересната учебна система за работа с литературни текстове в 11. и 12. клас. Поздравления за чудесните, професионално разработени и мотивиращи теми. Чакам с нетърпение деветокласниците ми да станат 11. клас, за да им преподавам по тази система. Пожелавам си и нови заглавия (например за 8.-10. клас профилирана подготовка), написани от вас", пише до "Просвета" Кремена Радоева, преподавател от езикова гимназия "Пейо Яворов" в Силистра, след представяне на учебника в интернет.

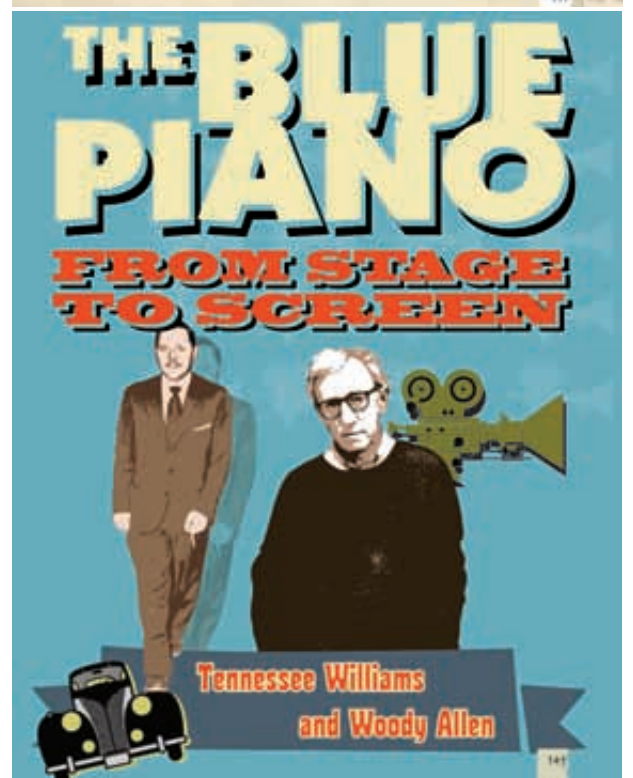
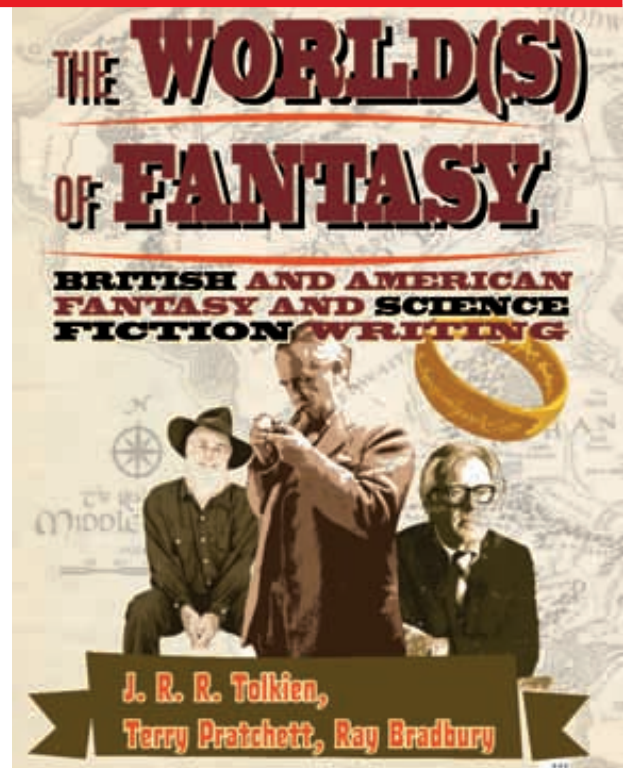
"Уважаеми автори на 'LitUps!', благодаря Ви за чудесното представяне на първата част на учебника. Радвам се, че ще преподавам по съвременен учебник през новата учебна година", пише Ивона Илиева Стоилова от ЧСОУ

"П. Р. Славейков" в столичния квартал "Княжево".

Основната цел на *LitUps!* е да научи младежите да работят с литературен и публицистичен текст на английски език. Наред с това учениците се тренират да спорят, да правят презентации, да пишат в различни жанрове и пр. Това ги подготвя за евентуална реализация в различни хуманитарни (и не само) професии както в България, така и в чужбина.

Системата е изключително гъвкава, което я прави лесно приложима в различен тип класове. Учителят е свободен да реструктурира уроците, като прескача или добавя упражнения или прегрупира задачи. Всички теми позволяват да се използват допълнителни материали, съобразени с нуждите на конкретния клас.

Уроците са изградени върху интересни и работещи междупредметни връзки - с история, философия, етика, музика, изобразително изкуство и др. Съдържанието е съобразено с

изискванията на гражданското образование. Изучаваните автори и произведения са знакови: Шекспир с "Ромео и Жулиета" и сонети, Оскар Уайлд с "Колко е важно да си сериозен", Артур Конан Дойл с "Баскервилското куче", Джейн Остин, Емили Бронте, Марк Твен, Франсис Скот Фицджералд, Ърнест Хемингуей, Тери Пратчет, Рей Бредбъри, Дж. Р. Толкин и други.

Освен че запознава младежите с британската и американската литература, системата постига и чисто прагматични образователни цели: подготвя ги за изпити по английски език (матура, приемни изпити в университети в България и чужбина и пр.), те се учат да пишат писма, да спорят, да рекламират, да организират кампании, да изработват бюджет, да пишат сценарии, анотации, рецензии и други

текстове.

Чрез всички свои компоненти *LitUps!* непрестанно ангажира учениците в проектна работа. Голяма част от задачите (не само т. нар. проекти) допускат и дори изискват екипен тип реализация, насърчават учениците да проявят творчество и позволяват на преподавателите да прилагат гъвкав модел на оценяване.

Системата е динамична и забавна. Всяка страница предлага любопитни връзки между литературната класика и съвременната популярна култура и субкултурни тенденции (поп и рок музика, кино, комикс, компютърни игри, социални мрежи и пр.). Това ангажира вниманието на учениците и приближава отдалечени във времето автори и творби към техния модерен технологичен бит.

ЗА НОВАТА УЧЕБНА ГОДИНА - ЕЛЕКТРОННИ УЧЕБНИЦИ ПО ВСИЧКИ ПРЕДМЕТИ
ОТ 1. ДО 7. КЛАС НА WWW.E-USHEVNIK.BG

ПЛОВДИВ ПОКАЗВА УНИКАЛНИ РЕЛИКВИ

● **Със Стефан Стоянов, зам.-кмет по култура, наука и образование, разговаря Петър Галев**

Г-н Стоянов, археологическите разкопки в центъра на Пловдив разкриват нови елементи от историята на града. Какво бихте открили?

- В Пловдив имаме данни за селище от преди 8 хил. г. Затова през 2008 г. британският "Дейли Телеграф" обяви Пловдив за най-стария жив град в Европа и един от най-старите в света. Според британското изследване животът не е прекъсвал в Пловдив през цялото това време. При нас има наистина огромни натрупвания и това ни задължава да инвестираме в нови проучвания, реставрация и консервация. Вече трети сезон проучваме западната порта на Форум на Филипопол. В момента археолозите разширяват обекта, като основният културен пласт, който ще се експонира, е от II в. по време на римския период. Само тази година на обекта са открити над 500 монети и стотици други артефакти. Появяват се и много елементи от колони и статуи. Всичко това се

случва в центъра на града пред погледа на хиляди хора всеки ден. Този обект се намира на площад Централен, където имаме данни, че е имало площад повече от 2 хил. г. Затова организирахме международен конкурс за обновяването му и получихме 125 проекта от 41 държави. След много обсъждания и гласувания в крайна сметка избрахме португалски проект, който, освен че ще обнови съвременното ниво, ще позволи на археолозите да продължат работата под пешеходната зона, така че да не нарушават съвременния ритъм на града. Това е само един добър пример от последно време. Точно преди година отворихме за посетители Раннохристиянската базилика, която има уникални мозайки от V в. С финансовата помощ на фондация "Америка за България" и на Министерството на културата имаме един от най-модерните туристически обекти. Съвсем скоро ще обявим и проекта за Катедралната базилика. Там има над 1500 м² мозайки с над 70 различни фигури на птици, някои

от тях напълно непознати. Подобни обекти има само в Константинопол и Равена.

- Ще искате ли съдействие и финансиране от държавата за реклама на Пловдив чрез световните TV канали за наука и култура?

- Това е много добра идея! Разбира се, трябва да има средства за това. Добрата новина е, че държавата даде приоритет на културно-историческия туризъм като потенциален за растеж. Надявам се идеята

за отделно министерство на туризма да се реализира и то да е базирано в Пловдив, както и досега. В града ни за първите 8 месеца на годината отбелязваме 10% ръст на туристите, които са ношували в хотелите, и то при положение че на национално ниво почти няма ръст.

- Често в България възприемаме малцинствата като проблем, но Вие успяхте да ги включите в културната си програма.

- Голяма тема не са-

мо заради спечелването на титлата "Културна столица на Европа" през 2019 г. Ромският въпрос залегна в една малка част от кандидатурата ни, но направи огромно впечатление именно понеже проблемът с интеграцията на етноса е сериозен и образувалите се гета из цялата страна са много. Културата е още един подход, който може да се използва, за да се помогне на тези хора да се превърнат в пълноценни граждани. Само 8% от проектите са на-

сочени към роми, но имаме надежди, че ще можем заедно да изградим ефективни модели с тях.

- Какви са акцентите в културната програма на Пловдив за новия сезон?

- Това ще е първата ни година като обявена Културна столица на Европа и предизвикателствата стават много. На първо място, запазваме всички утвърдени събития през годините. Продължаваме да инвестираме средства в повече събития за младата публика. От детски програми до бийтбокс и хип-хоп, подготвяме голям музикален фестивал. Ще се стремим плавно да увеличаваме инвестициите в култура и за втора поредна година над 4% от общия бюджет на общината да се отдели за това. Целта ни е до 2020 година да минем 6% от общия бюджет. Паралелно с това трябва да продължим проектите за квартал "Капана" (първият български артистичен квартал) и социалното предприемачество, които са част от програмата ни за 2019 г. Като Европейска столица имаме голяма възможност да развием региона и да позиционираме България по един позитивен начин в Европа. Това е и голяма възможност за бизнеса да се включи активно в този процес и да има преки ползи от това. Със сигурност ни очаква една силна година, с много културни събития и много туристи в Пловдив.

ПОРЕДЕН ПОЕТИЧЕН УСПЕХ НА РУМЕН ЛЕОНИДОВ В СЛОВЕНИЯ

Поетът Румен Леонидов се завърна от БлагоСловения, както той нарича тази страна, с ново признание за неговата поезия. Този път поводът е участието му в XIII издание на "Лириконтест" - международен форум за книжовност, провеждащ се в гр. Веленъе.

Фестивалът бе открит с авторски рецитал на Леонидов и закрит с участието на българина, на което прозвуча само на български култовото му стихотворение "Ако Лазар". Вниманието към Леонидов от страна на организаторите на "Лириконтест" 2014 не е случайно. Преди две години поетът гостува на фестивала "Виленица" - един

от най-престижните литературни форуми в Източна Европа. Там седмичното международно жури единодушно оцени поетическите му послания и го отличи с наградата "Кристалът на Виленица", присъждана за най-добра художествена публикация, отпечатана в сборника от фестивала. Наградените стихотворения, преведени на английски и словенски, бяха от "Опращения" - най-силния и много труден за превод предезично-фолклорен цикъл от сборника на поета "Сляпа неделя".

Нашествието на "Румботавъра" Леонидов в Словения започна по-отдавна и продължи в две поредни години - през 2008 и 2009. Първо

бе гост на "Дни на поезията и виното" в Медана, вълшебен туристически кът на границата с Италия. Словенската публика възприе с възторг самоиронично-саркастичните му метафори и още преди края на рецитацията изригна на няколко пъти в овации. Тези реакции бяха толкова спонтанни и необичайни, че организаторите на феста решиха извън регламента да поканят отново, за втори път, българския поет. По повод второто му гостуване бе издаден и двуезичен сборник с избрани произведения със заглавие "С върха на езика". Тиражът на луксозно издадената книга бързо бе изчерпан, за разлика от тиражите на други чуждое-

зични майстори на словото. За небивалия успех на книгата решаваща роля имаше и шокиращото слово на Леонидов на тема "Уплашеният човек" пред международния форум, както и предизвикателната поредица от интервюта, които българинът даде за централните медии в Словения.

Тази словенска биография на българския "песник" намери отражение и в 600-страничния сборник, издаден от домакините на "Лириконтест" 2014 - в него са поместени оригинали и нови преводи от "Опращения", носещият зид в стихосбирката "Сляпа неделя". Текстовете са толкова талантливо преведени на словенски от акад. Намита

Субиото, че с тях тя спечели конкурса за най-добър преводач на годината и си тръгна от фестивала с Голямата награда за словесни превъплъщения.

На практика акад. Субиото е готова с бъдещата сбирка на Леонидов, в която ще бъдат включени както всички "Опращения" на словенски, така и предишните й преводи. Сборникът се открива със студията й "Продуктивната рецепция на народната песен "Тръба тръби в Гевгелия" и Леонидовата поемка "Илинден, песен за смъртта на войводата Леонид Янков" - интересен анализ, който ще бъде изненада за познавачите на българската поезия у нас и в чужбина.

В проведените във фестивалните дни във Веленъе дискусии на тема "Страхът пред поезията и поетите" нашият сънародник се представи с есето "Страхливият поет умира два пъти", което ще бъде публикувано в авторитетно словенско издание. (ЖД)

След Първата световна губим цяла Вардарска Македония и излаза на Бяло море

● С акад. Григор Велев разговаря Румен Леонидов

Акад. Григор Велев

Г-н академик, говорим за Първата световна война, вече разкажете за победите ни на Добруджанския фронт, нека се върнем към боевете в Македония...

- При Доиран английските войски, включващи и лейбгвардейския полк на английската кралица, най-неочаквано са разстреляни от упор. Загубите на английския експедиционен корпус възлизат на повече от 13 000 убити само за един ден.

- Как се стига до този разгром?

- Под командването на ген. Владимир Вазов българската армия организира ефективна отбрана, създадени са уникални фортификационни съоръжения, които не позволяват артилерията на противника да им нанесе поражения. Българските войници разполагат с надеждни укрития, от които бързо излизат на позиция след артилерийската подготовка на противника. В резултат на това силите на Антантата (англичани, французи, гърци, руси и сърби) са принудени да отстъпят в безпорядък. Това е битката, която нанася най-голямо поражение на английската армия по време на Първата световна война. Тази победна битка обаче не решава проблема...

- Защо?

- Защото 1918 г. е фатална за съюзниците от Централните сили. Икономическият им и военен ресурс се изчерпват. Обстановката по

фронтовете се революционизира. Октомврийската революция е в разгара си. Огромните армии се нуждаят от постоянни доставки на облекло, храна, оръжие. Стопанството започва да изчерпва суровинните си ресурси. В индустрията се чувства все по-голяма нужда от работна ръка поради масова мобилизация на мъжете в армията. Огромни земеделски площи остават незасети пак поради липса на работна ръка и добитък. Започва да витае призракт на глада.

- А какви са политическите настроения в страната?

- В България БСДП (тесни социалисти) организира манифестации и се провежда широка пропаганда с антивоенни лозунги и листовки, призоваващи да се сложи край на войната. Правителството на д-р Радославов пада от власт. На 24 юни 1918 г. цар Фердинанд I напуска Александър Малинов да състави правителство на Демократическата партия.

- Споменахте болшевишката революция в Русия... Какво е влиянието ѝ върху събитията на фронта?

- Под нейно влияние се създават предпоставки за проникване на агитатори от средите на левите земеделци и комунистите сред войската. Между тях започват да разпространяват революционните си настроения. Наблюдава се процес на деморализация и разложение на войската. Това довежда до силно намаляване на нейната боеспособност. Постепенно съотношението на силите се наклонява в полза на Антантата. На първа линия те концентрират 57 000 добре облечени, нахранени и въоръжени бойци с 560 оръдия срещу силно уморената, почти гладуваща, зле облечена и въоръжена българска войска с 230 оръдия.

- И така, стигаме до войнишкия метеж, от

кого е организиран?

- На 24 и 25 септември 1918 г. започва военен метеж, организиран от леви земеделци и комунисти. Те арестуват целия състав на щаба на действащата армия в гр. Кюстендил. Дейността на щаба е парализирана. По този начин българската армия е обезглавена. Тя е лишена от ръководство. Това пречи да се вземат оперативни решения за запущане на пробива при Добро поле от стратегическия резерв на армията, възлизащ на около 100 000 войници. Последниците са фатални за българската войска.

- Избухва и т.нар. Владайско въстание...

- След събитията в Кюстендил групи от въстнали войници тръгват на поход към София. По това време командващ войските на софийския гарнизон е ген. Александър Протогеров. Той организира отбраната на столицата. Безредно настъпващите отряди от разбунтували се войници са спрени край Владай и са разбити от кадетски и юнкерски роти на военното училище, подпомогнати от една германска картечна рота.

- Какви са последствията от тези войнишки бунтове?

- Цялата ситуация довежда практически до парализиране на боеспособността на българските въоръжени сили, които не са в състояние да дадат достоен отпор на англо-френс-

ките, сръбските и гръцките войски. Погледнато от позицията на държавните и националните интереси, дейността на тези агитатори по време на войната може да се оцени само като клетвопрестъпничество и национално предателство, което руши устоите на армията и я тласка към капитулация и загуба на войната.

- Но комунистическият режим у нас в продължение на десетилетия възхваляваше този подвиг на войниците, обърнали дулата си срещу своите?

- Не става дума за подвиг, а за разложителна дейност на болшевишизиран безродници, които се ръководят от марксистическата максима, че "пролетариите нямат отечество". За комунистите е важно хората да заличат в съзнанието си чувството за национална чест, за достойнство и за принадлежност към българската нация. За тях най-голяма похвала е, че са работили за дестабилизацията на българската буржоазна държава и армия. В чест на тези национални предатели комунистическият режим у нас им издигна паметник при Владай. Този паметник трябва да бъде обявен за "паметник на националното предателство"... Днес този паметник трябва да разглеждаме като знак на онези, които заради партийни интереси пожертваха съдбата на своето отечество и го

предадоха по най-безотговорен начин.

- Да се върнем към кабинета на Ал. Малинов, кое налага в него да се включи и представител на БЗНС?

- Това се прави с цел да се преустанови разложителната дейност на левите земеделци в армията. Кабинетът приема Закон за амнистията и се опитва да спре метежа, като освобождава от затвора популярните политически дейци на БЗНС Александър Стамболийски и Райко Даскалов. Вместо да успокоят страстите на разбунтувалите се войници, земеделците обявяват на 27 септември 1918 г. Радомирската република с председател Александър Стамболийски.

- Кога България спира военните си действия?

- За да води преговори, за Солун заминава българският политик Андрей Ляпчев. Делегацията на Антантата обаче поставя много тежки условия за постигане на примирие. България няма изход. Тя подписва Солунското примирие, съгласно което страната ни трябва да изтегли незабавно войските си от завзетите територии в Сърбия и Гърция, да демобилизира армията си, да понесе частична военна оку-

пация от английски, френски и италиански войски до сключване на мирния договор с Антантата. И още един ангажимент - цар Фердинанд да абдикира.

- В крайна сметка какво губим след края на тази война?

- Влизайки във войната с надеждата, че ще възстанови българското етническо землище, България излиза от нея със загуба на големи територии и население, което остава да живее отвъд нейните граници.

- Дайте примери...

- От цялото международно признато землище от 220 000 кв. км България си възстановява едва 11 000 кв. км. Южна Добруджа остава в рамките на Румъния, градовете Зайчар и Неготин остават в рамките на Сърбия, както и Поморавието с градовете Ниш, Пирот, Лековец и Враня. Към Сърбия отиват и Западните покрайнини, цялата Вардарска Македония (безспорната и спорната зона) с градовете Струмица, Кочани, Велес, Щип, Битоля, Кавадарци, Гевгелия, Кратово, Струга, Охрид, Скопие, Дебър. Губим и Егейска Македония с градовете Сяр, Воден, Лерин, Кукуш, Кавала.

- Губим и излаза на Бяло море...

- Това е стратегическа важна част от територията ни. Става дума за Западна Тракия с градовете Драма, Гюмюрджина, Ксанти, Дедеагач, островите Тасос и Самотраки. Тази загуба има големи икономически последици за страната ни. Нещо повече - Източна Тракия е анексирана от новосъздадената Република Турция, която си връща територията през 1913 г.

Ако искате да научите повече подробности по темата, потърсете в книжарниците книгата „Българската национална кауза 1762-2012“

на акад. Григор Велев

Моят град

СОФИЯ

Разцъфна първата биоградина

Върху 4 декара общинска земя в "Студентски град" разцъфна първата биоградина в София. В нея

е изградена билкова спирала и повдигната лека, където съжителстват различни сортове билки, подправки, цветя

и зеленчуци. Инициативата е на граждани от сдружение "Щастливца", които през миналата година решават да почистят междублоковото си пространство от натрупаните строителни отпадъци и да кандидатстват за изграждане на градинка по програма "Зелена София". По програмата на гражданите се предоставят посадъчен материал и сечива. Кметът на района Димитър Дилчев заедно с малчугани от съседна детска градина засади черешово дръвче. Най-редовните посетители в градината са децата. Те помагали при засаждането на първото плодно дръвче.

ПЛОВДИВ

Историята на Дон Кихот оживява в премиерния мюзикъл на Пловдивската опера "Човекът от Ла Манча". В ролята на Ричарда на печалния образ ще се превъплъти любимият на поколения българи певец Орлин Горанов, а неговият верен оръженосец Санчо Панса ще бъде изигран от Мариан Бачев. Цяло лято двамата артисти са репетирали в града под тепетата.

Зрителите ще имат възможност да се насладят още на играта на солисти от Държавна опера в Пловдив, както и на гостуващите актьори Елена Атанасова и Кръстю Кръстев от Дра-

Орлин Горанов в ролята на Дон Кихот

матичния театър в града.

"Човекът от Ла Манча" от Дейл Васерман, Мич Лей и Джо Дариън се превърна в хит на Бродуей. Спектакълът бе отличен с 10 награди "Тони" - театралният "Оскар", включително

за най-добра музика и мюзикъл. У нас продукцията се поставя от създателите на мюзикълите "Коса", "Ах, този джаз!" и "Оркестър без име" - художниците Иван Токаджиев и Петър Митев, хореографът Боряна Сечанова, режисьорите Евгени Господинов и Борис Панкин. Диригент на оркестъра е Константин Добройков. Премиерните представления са на 4 и 14 октомври в Концертна зала от 19 часа. Билети се продават на касата на Концертна зала и в Билетен център пред Общината.

БУРГАС

Флагът на града се вее на Елбрус

Бургазлията Димитър Костов изпълни своето обещание и развя общинския флаг наред с националния на Елбрус. Въпреки лошото време - дъжд, вятър и сняг, той осъществи изкачването на 4 септември.

Димитър Костов връчи същия флаг, пропътувал целия път до Кавказ и обратно, на кмета Димитър Николов. Алпинистът благодари за оказаното съдействие на Община Бургас и на местния парламент. От кабинета

на кмета той отправи към всички свои съграждани следния призив: "Нека всеки да катери упорито своя връх, за да изкачим Бургас

до най-високите европейски нива". Елбрус стига до 5642 метра над морето, което го прави най-високата точка на Стария континент.

ВАРНА

Морската столица участва в проект срещу наркотиците

Община Варна участва в международна инициатива срещу употребата на психоактивни вещества съвместно с общини от Холандия, Италия и Португалия. Проектът е финансиран от генерална дирекция "Правосъдие" на Европейската комисия.

На среща между участниците стана ясно, че на местно ниво новите тенденции в употребата на наркотици най-бързо се идентифицират от служби и специалис-

ти, работещи на терен - социални работници, полицаи, Спешна помощ. Като ефективни методи за откриване на тези тенденции бяха посочени директните наблюдения в средата на употребяващите, информацията в интернет и лабораториите, в които се правят анализи на новите субстанции, и др.

Главният експерт към общината д-р Борислав Станчев представи основните направления на общинската политика за превенция на рисковото

поведение сред деца и млади хора, механизмите на взаимодействие с институции и организации, профила на рисковите групи, както и програмите на дирекция "Превенции" към Община Варна. Водеща организация по проекта е Novadic-Kentron (Холандия). В него Морската столица е партньор с общините Агуеда (Португалия), Бреда (Холандия) и Емилия-Романа (Италия). Координатор на проекта за България е сдружение "Наш свят".

СТАРА ЗАГОРА

Творците на Тунджа

Изложба под наслов "Творците на Тунджа" бе открита в зала "Байер" в Стара Загора на 24 септември т. г. Десет художници от Града на липите и от Ямбол представят общо 30 живописни творби, в които неизменно присъства реката като мотив и вдъхновение. Тя е възприета като символ, около кой-

то авторите се обединяват, заяви при откриването проф. д-р Марин Добрев, директор на Художествена галерия Стара Загора.

През тази година за участие са били поканени и художници от Одрин, които обаче не могли да пристигнат. Организаторите се надяват те да се включат в изложбата през след-

ващата година, заедно с техни колеги от Казанлък и Сливен. В бъдещи издания на изложбата се очаква да се присъединят и творци от Одрин, от Казанлък и Сливен, съобщиха от представителството на Съюза на българските художници в Стара Загора. Картините могат да се видят до 6 октомври т. г.

БЛАГОЕВГРАД

Пътешественици очаровани от природата и традициите

Път - за диалог отвъд различията. Това е мотото, под което делегация от Брюксел пристигна в Благоевград на път за Истанбул. Обединена под името "Йорсала", групата обикаля Европа, за да създаде пространство за сближаване на културни, религиозни и етнически различия. В Благоевград осемчленната делегация се среща със зам.-кмета Валери Смиленов. Тяното посещение съвпадна с откриването на Културно-историческия информационен център, който ще разшири туристическите услуги в града. "За община Благоевград е важно да се разпространяват традициите, да се постигнат иновации, да се заложи на образованието и развитието на града, за да задържим младите хора", заяви Смиленов. Изключително много ни хареса България, а Благоевград ни впечатли с топлото отношение на хората и красотата на природата, споделиха гостите.

Идеята на групата "Йорсала" е да извърви пътя от Брюксел до Истанбул - от столицата на Европа през Балканите до вратите на Изтока. "Вървейки, отваряме сърцето и душата си", обясниха пътешествениците. Те допълниха, че целта на инициативата е да насърчи общуването, да постави мост между различията чрез срещи разговори.

Владислава ГАЛЕВА,
юрист

Кой и кога има право на издръжка

Възможно е по време на развода съпрузите да сключат споразумение, в което задължително се включват въпросите, свързани с децата, между които издръжката, която ще се дължи, ще се разпредели, а съдът само одобрява това споразумение, ако не противоречи на интересите на децата.

Задължението за издръжка на непълнолетен е безусловно (т.е. абсолютно и задължително) и не зависи от това дали децата са трудоспособни и дали могат да се издържат от имуществото си. Размерът на издръжката е уреден от законодателя, като е фиксирана минималната издръжка на едно дете и тя е равна на една четвърт от размера на минималната работна заплата.

Родителят, който дължи издръжка на детето си, има правото да спре да я плаща, когато детето навърши пълнолетие (освен ако не продължава обучението си), ако сключи брак след 16 г., преди да навърши пълнолетие, или бъде осиновено. При пълно осиновяване задължението за издръжка отпада, а при непълно осиновяване родителят дължи издръжка само ако осиновителят няма възможност да я дава.

● Издръжка на учащи пълнолетни

За да се дължи тази издръжка, трябва едновременно да са налице следните предпоставки - пълнолетното дете да учи редовно обучение (в средно или висше учебно заведение) и едновременно да не може да се издържа от доходите си или от използването на имуществото си.

В случай обаче на изтичане на предвидения срок на обучение или при преминаване от редовна в задочна форма на обучение задължението за издръжка на учащия отпада. Задължението за издръжка отпада и при навършване на определена възраст на лицето - 20 г. в среднообразователно учебно заведение и 25 г. във ВУЗ, дори и то още да не е завършило, тоест няма диплома за завършено средно или висше образование.

вателно учебно заведение и 25 г. във ВУЗ, дори и то още да не е завършило, тоест няма диплома за завършено средно или висше образование.

● Издръжка на бивш съпруг

Издръжка на бивш съпруг/а след развод се дължи, когато някой от съпрузите остава без средства и възможности за нормално съществуване. Но ако несъстоятелният съпруг е виновен за развода, той няма да получи издръжка.

Издръжката се дължи най-много до три години от прекратяването на брака, ако страните не са уговорили по-дълъг срок. Съдът може да продължи срока, ако получаващият издръжката е в особено тежко състояние, а задълженият може да я дава без особени затруднения.

Основание за прекратяване на издръжката, давана на бивш съпруг/а, е изтичане на 3 години от прекратяване на брака или ако съпругът, който получава издръжка, сключи нов брак.

Размерът на издръжката се определя според възможностите на лицето, което я дължи.

Издръжката се получава в пари - всеки месец, като при забавяне може да се търси и законната лихва. В определени случаи, когато има съгласие, може да се получат определени вещи вместо пари - хранителни продукти, горива за отопление или други необходими за оцеляването продукти.

Ако спре изплащането на дължимата издръжка, засегнатият може да се обърне към съдебен изпълнител. Дължимите и неплатени суми се събират чрез изпълнително дело. То се образува на базата на изпълнителен лист, издаден от съда, постановил решението за издръжката. Съдебният изпълнител предприема нужните законови действия и може да налага посочените в закона мерки. Най-често в тези случаи се налага заповед за издръжка на длъжника или заповед за издръжка на длъжника, върху които по правило не може да бъде насочено принудителното изпълнение.

Когато става дума за неизпълнение на задължение за издръжка, тези ограничения са неприложими относно несеквестрируемия доход, земеделски земи и единственото жилище на длъжника. Това означава, че върху тях могат да бъдат налагани заповед/възбрана и те да бъдат предмет на принудително изпълнение. Когато длъжният има и други задължения, вземането за издръжката се удържа изцяло от трудовото му възнаграждение преди удържките за другите му задължения.

Когато длъжният издръжка има и други задължения, вземането за издръжката се удържа изцяло от трудовото му възнаграждение преди удържките за другите му задължения.

● Когато длъжният издръжка няма доходи и имущество

Напоследък не са редки случаите, в които неплащането на издръжката е в резултат на обективна липса на доходи. Този факт е осмислен и в законодателството, като държавата поема плащането вместо неизправния длъжник на присъдената на непълнолетен български гражданин издръжка в размер, посочен в съдебното решение, но не над максималния, определян всяка година със Закона за държавния бюджет. Този начин на изплащане се прилага, когато по изпълнителното дело се установи, че длъжникът няма доходи и имущество, върху които да се насочи принудителното изпълнение. В тези случаи неизправният длъжник трябва да възстанови плащаната от държавата издръжка заедно със законната лихва.

Изплащането на издръжката се извършва чрез Общината по постоянния адрес на вискателя по изпълнителното дело.

За да се стигне до плащане, е необходимо съдебният изпълнител да изготви констативен акт, че неизправният длъжник няма доходи и имущество, върху които да се насочи изпълнение. След изготвяне на протокола чрез съдебния изпълнител до Общината се подава писмено искане за издръжката.

Месечната издръжка се изплаща след изтичане на периода, за който се дължи. На всеки 6 месеца съдебният изпълнител прави служебна проверка, като изисква необходимата за проучване на доходите и имущественото състояние на длъжника информация от НАП, НОИ, Агенцията по вписванията, банките и т.н. В 3-дневен срок от постъпване на исканата информация изпълнителят уведомява Общината за резултатите от проверката.

● Издръжка от и във чужбина

Издръжка би могла да се дължи от или във друга държава. Правилата за задължението за издръжка се различават в отделните страни. Равнището на издръжка също е различно. Съществуват обаче общи правила на ЕС, когато трябва да се предостави или получи издръжка от някого, който живее в друга страна от ЕС.

Заявление за издръжка може да се подаде в съдилищата:

- в страната, в която живее бившият партньор или членът на семейството;

- в страната, в която живее лицето, имащо право да поиска издръжка;

- отговарящи за делата, имащи отношение към гражданското състояние (например при развод) или родителска отговорност - ако въпросът за издръжката е свързан с подобни дела.

Централният орган, отговарящ за издръжките, в страната от ЕС, в която живеете, може да ви помогне да подадете заявление за издръжка в чужбина. Съдебно решение за издръжка, взето в една страна от ЕС, може да бъде изпълнено в друга.

За точното и правилно прилагане на възможностите за издръжка е добре да се консултирате с юрист.

ЖИВОТ & ЗДРАВЕ

30 СЕПТЕМВРИ - 6 ОКТОМВРИ 2014

В сезона на вирусите

По-резките колебания на температурите през есента увеличават броя на пациентите пред лекарските кабинети. Вирусните инфекции обаче при децата изискват бърза реакция заради усложненията, които могат да настъпят. Съветите на специалиста четете

на стр. 18

Депресиите се превръщат в епидемия

Всички хора имат дни, в които се чувстват потиснати и в безизходица, но често проблемът може да се окаже сериозен. Затова лекарите предупреждават, че зад негативните усещания може да се крие депресия, която завладява все повече жители на планетата. Повече за заболяването ще научите

на стр. 24

Желязо за желязно здраве

Количеството на желязото в човешкия организъм е едва 4 г, т.е. 0,006% от масата му, но това е достатъчно, за да поддържа жизнената дейност в него. Ролята на този елемент е незаменима, а каква точно е тя вижте

на стр. 26

Apple налага темпо

Дори гиганти на съвременните технологии като Apple обрънаха внимание на медиците, които все по-настоятелно предупреждават, че заседналият живот е вреден за здравето. Компанията предложи на потребителите си нов смартчасовник, който стимулира хората да се движат повече. Подробности

на стр. 27

ВЕГАНСТВОТО РАЗБОЛЯВА ДЕЦАТА

През последното десетилетие броят на веганите само в Швейцария се е увеличил четири пъти и вече хората, които елиминират каквито и да било животински продукти (включително и мед), са около 80 хил. Това обаче е довело до ръст на тежки заболявания сред новите поколения. Все по-често швейцарските педиатри поставят на децата диагнозата дефицит на витамин В₁₂. Той е много важен за растящия организъм,

защото играе съществена роля в развитието на нервната система, мозъка и в процеса на образуване на кръвта. Според данни от Федералния департамент за опазване на общественото здраве сред швейцарските деца се разпространява и дистрофията. Специалистите са категорични, че причината за това е веганството. Затова властите се обрънаха с призив към родителите да разнообразят менюто на децата си, като включат в него месо, риба и млечни продукти. Това е начинът да осигурят на наследниците си пълния набор от витамини, микроелементи и други полезни вещества, необходими за правилното развитие на детския организъм.

МЕНОПАУЗАТА СЕ ОТЛАГА?

През последните десетилетия клетъчните технологии и регенеративната медицина направиха сериозни стъпки напред. Според известния британски геронтолог Обри де Грей е възможно през следващите 20 години проблемът с менопаузата да бъде разрешен. Това ще позво-

ли да се променят границите, които определят периода на възможностите за зачеване и раждане. Мнението на учения е, че антивъзрастовата терапия може успешно да бъде използвана при репродуктивните органи. Съвременните технологии биха могли да се използват за създаване на но-

ви тъкани на яйчниците. Методът вече е изпробван при изкуственото сърце. Не всички специалисти обаче споделят оптимизма на Обри

де Грей, защото до момента не е потвърдено експериментално, че стволовите клетки могат да възстановяват и обновяват яйчниците.

Но учените са единодушни, че нездравословният начин на живот и най-вече пушенето скъсяват периода до менопаузата.

Медик Транс Асист

- Специализиран медицински транспорт от врата до врата в София, страната и чужбина

Можете да поръчате линейка с екип за пренасяне на болни на телефони: 02 49 69 000; 08 89 12 69 00, или чрез имейл: office@lineikata.bg

- медицинско осигуряване на спортни и обществени събития, тийм билдинг, "зелено училище"

Очите ни са безценни!
Как да ги запазим?

НОМЕР 1 в Германия!

Doppelherz® aktiv
Витамины за очи
с Лутеин + Зеаксантин
30 капсули

ЗА ДОБРО ЗРЕНИЕ

Допелхерц® актив Витамина за очи
са ПОДХОДЯЩИ ЗА УПОТРЕБА ПРИ:

- продължителна работа на компютър, студенти и учещи
- употреба на контактни лещи, синдром сухо око
- умора на очите
- прекомерно излагане на слънчева светлина
- висок риск от възрастови изменения на очите
- преди и след операция от катаракта (перде)
- антиоксидантна защита
- за страдащи и предразположени към диабет
- при стрес, натоварване и небалансирано хранене
- пушачи и работещи в замърсена среда

Queisser PHARMA **Немско качество и традиция от 1897 година**
info@queisser.bg | www.doppelherz.bg

Д-р Маргарита Шаркова, специалист педиатър, общопрактикуващ лекар в ДКЦ при ВМА, София

ГРЕШКА Е ТЕМПЕРАТУРАТА ДА СЕ СВАЛЯ БЪРЗО

Дойде ли есента, децата тръгват на детска градина и на училище и заболяемостта веднага се качва. През този сезон по принцип са по-резки колебанията на температурите, а тази година постоянно има много пациенти с хрема и кашлица, защото времето беше извънредно нестабилно и децата, особено малките, с все още неизграден имунитет, се разболяват често. Вирусите през зим-

ния период причиняват предимно хрема, кашлица, температура, докато през лятото преобладават ентеровирусни инфекции. Но това лято имаше и достатъчно кихащи и кашлящи.

Вирусните инфекции изискват бърза реакция, особено при най-малките, защото при тях усложненията могат да настъпят и за часове. Примерно хрема и кашлица при бебе не е равностойна на същите симптоми при 3-4-5-годишно дете. Първата реакция за лечение зависи от оплакванията, но ако има температура, се препоръчват антипиретици, при хрема - промивки с физиологичен разтвор. Когато се появи и кашлица,

прегледът е задължителен, защото, колкото и да може родителят да определи типа ѝ, много е трудно тя да се лекува правилно по телефона. Кашлица при малко бебе, независимо каква е, трябва да буди тревога. Много често родителят съобщава, че детето кашля изключително рядко и слабо, а при прегледа се оказва, че находката е сложна. Както и обратното - при едно много кашлящо дете може да няма никаква нахodka. При децата, а и при възрастните лечението на кашлицата първоначално е симптоматично. Същото е и при температура и хрема, те обикновено вървят заедно. Препоръчвам много често "Ентитус",

защото е еднакво подходящ и при суха, и при влажна кашлица и е продукт, който пациентът може да взима още преди консултация с лекар. При избирането на лечение за кашлицата най-важен е нейният характер и находката, която педиатърът ще чуе, а не толкова продължителността. Но при всички положения, ако дете кашля повече от две седмици, трябва да се търси причината. Може да е нещо безобидно, може да идва от носа, от стичане на секрет - около 90% причината е тази. Но задължително тя трябва да се търси.

По отношение на температурата мисля, че вече доста родители са се научили, че тя,

както и кашлицата, е защитна реакция. В никакъв случай целта не е да я потиснем. Това е начин организмът да се бори със заболяването. Особено при вирусните инфекции не е необходимо да се мъчиш непременно бързо да понижиш високата температура до нормални стойности. Това е груба грешка. Добре е температурата да спадне с един градус за един час. Когато е особено висока, се дават антипиретици, но иначе добрият вариант е да се изчака, да се поразсъблече детето, да се охладят, да се приемат повече течности и антипиретик да се дава чак при 38,5, по възможност еднокомпонентно лечение. И ако

има нужда - след преглед и консултация с педиатъра, - да се включват и други препарати.

Препоръчвам и изпитаното средство при висока температура - обтриването с хладка вода, но не и с оцет, защото той няма никаква роля. Студени кърпи се слагат под мишниците, в ингвиналните гънки, или постепенно обливане - започва се с нормална температура на водата и постепенно се понижава. Препоръчвам тези методи и да се изчака с антипиретиците. Разбира се, с изключение на децата, които са правили фебрилни гърчове. Там подходът е по-различен, дават се антипиретици по-рано. Но по принцип родителите се страхуват, че много високата температура може да предизвика гърч. Същото е обаче и ако от 40 градуса се свали на 37 - защото съдовете много бързо се свиват. Родителите очакват, че като дадат един път лекарство за температура, заболяването ще приключи. Няма как да стане.

Хранителна гобавка

N-Ti-Tuss

Билков сироп при кашлица

Подпомага отхрачването. Действа благоприятно върху лигавицата на гърлото и дихателните пътища.

КОЛАСТРАТА - НАЙ-СИЛНИЯТ ЕСТЕСТВЕН ИМУНОСТИМУЛАТОР!

Почти всички инфекциозни или дегенеративни заболявания, вкл. сърдечни болести и тумори, се предшества или придружават от понижена функция на имунната система. Подпомагането на организма

за справяне с този процес, възстановяването на ефективността на вътрешната самозащита са възлова задача при лечението. Един сигурен от стари времена начин е "внесането" на антитела в организма чрез първата храна, наречена коластра, която получават всички бозайници, включително и човекът. Вълшебната течност, която се отделя от млечните жлези на майките през първите 2-3 дни след раждането, е уникален микс от близо три дузини готови антитела, комбиниран с коктейл от 8 фактора на растежа. Тя има силата да подпомага връщането на здравословния баланс в почти всички системи в организма на човека, а при децата да стимулира по-бързото им развитие.

Качествата на коластрата я правят много надежден природен лек и при ред други здравословни проблеми, между които са артритът и остеопорозата. Еликсирът, осигуряван от майчиния организъм за новороденото като първа защита срещу непознатия и враждебен свят, е един от най-богатите източници на MSM (метил сулфанил метан) и на противовъзпалителни субстанции. Приеман при

артрити, той действа добре срещу болката и отоците, стимулира регенерацията. Тъй като коластрата е единственият естествен източник на трансформиращите се фактори на растежа TGF, тя се

препоръчва и за подобряване на костната плътност и здравина - проблем при заболяването остеопороза. При него има разрушаване на костната тъкан, предизвикване на шупливост в костите и съответно загуба на здравина, предизвикани от клетки, наречени остеокласти. С напредването на възрастта тяхното количество започва все повече да надделява над клетките,

които изграждат костта - остеобластите. Процесът е най-чест при жените в менопауза. Много лекари, които препоръчват схеми на хранене с включване на коластра, констатирали значително намаляване на оплакванията при пациентите с остеопороза. Режимът има добър ефект и при хора с храносмилателни заболявания като гастрит, колит, язва. В случая роля играе способността на хранителния суперсекрет от майчините млечни жлези да унищожава патогенни микроби, да създава среда за заселване на полезни бактерии, да успокоява и да заздравява раздразнителните и свръхпропускливи черва, да подпомага организма при лошо усвояване на храната, диарии, хранителни алергии.

Той е само на 36, с наистина изумително възходяща кариера в неврохирургията, чувства се гражданин на света, работи в болница "Св. Иван Рилски" в София и не вижда никаква причина да напуска България. Срещата с д-р Минкин е от редките напоследък в наша болница, след които си тръгваш направо щастлив. Заради вярата на младия лекар, подплатена с висок и доказан професионализъм, че и тук нещата може да стават по най-добрия начин. Първото му желание било да бъде писател, но образът на хирурга в "Триумфалната арка" на Ремарк го завладява толкова силно, че идва твърдото решение да е не само лекар, но непременно хирург.

Д-р Минкин, можехте да станете писател като Ремарк, но вие предпочетохте професията на негов персонаж...

- Харесваше ми, беше положителен герой, тъй като не взимаше голям хонорар. Някакъв идеалистичен образ на хирург. Почти си мислех, че трябва да стана и еврейин, защото той беше еврейин. Като ме прие "Медицина", искаха да видят операции, не бях виждал. И тъй като приятел на мой приятел беше неврохирург и ме вкара в операционната, още в първи курс имах досег с неврохирургията. Хареса ми как изглежда мозъкът на живо и се записах в кръжока по неврохирургия. Завършил съм френска гимназия и бележно да отида по програмата "Еразмус" за три месеца в Париж. Там пак донякъде случайно попаднах в клиника, специализирана във функционална неврохирургия - тя се занимава специфично с епилепсия, паркинсонова болест, абнормни движения, дистонии при деца. И тук установих, че най-интересното ми е функционална неврохирургия. От 12 години се занимавам с неврохирургия.

- Реалният живот в професията вероятно е различен от литературната представа?

- Повечето хора се разочароват, имат една идея за медицината, след това се сблъскват с истинските случаи и мислят, че е много различно. Но аз имах такава представа от книгата и съм успял да си запазя същите усещания. Човек като е ентусиазиран, нещата изглеждат доста приказно, нямам проблеми със загуба на идеали. Най-стимулиращо е да може да бъде променено състоянието на пациента, да се промени съдбата на един човек, от силно инвалидизиран да има норма-

лен или близко до нормалния живот.

- За най-тежките операции какво си спомняте?

- Като цяло най-запомнящи са първите интервенции. Те винаги протичат тежко, когато нещо се прави за първи път, има по-голямо напрежение. Например в България не бяха правени интервенции, при които се отделя едната хемисфера на мозъка напълно, при най-тежките епилепсии трябва да махнем цяла хемисфера. И това е сравнително сложна интервенция, при което всъщност тя не се маха, само се прекъсват връзките. Става въпрос за пациенти, които имат много, много тежки пристъпи, при които едната хемисфера е почти разрушена и тя предизвиква пристъпите. Първия път, когато извършвах тази интервенция, беше страшно, тъй като беше около година-две след като съм взел специалност. И второ, не беше правена в България. Обикновено човек прави първите интервенции към края на кариерата си, а не в началото. Ако се провали в началото, е по-рисковано, отколкото в края.

- Какъв беше резултатът?

- Много добър. Детето вече от четири години е без нито един пристъп. Нещата са както трябваше да станат, по книга.

- Разкажете за другата си първа операция - дълбоката мозъчна стимулация.

- Беше през 2013-а при пациент с паркинсон. Запомняща се е по-скоро от социалната й страна, тъй като пациентът (сега затова и се борим с касата!) нямаше възможност да си позволи импланта, който струва 40 хил. лева. Нямах пари да дойда до София, нямаше и 20 лева. Но приятелят му от неговото село, който също е толкова беден,

СТИМУЛИРАЩО Е ДА ПРОМЕНИШ СЪДБАТА НА ЕДИН ЧОВЕК

● С д-р Красимир Минкин, неврохирург в УМБАЛ "Св. Иван Рилски", София, разговаря Галина Спасова

беше решил да намери парите. Подели бяха дарителска кампания в Червен бряг, ангажирайки политици и известни личности, и в крайна сметка наистина тези двама души успяха. И ние участвахме. Казахме, че можем да му помогнем, млад е, 48-годишен, сложихме импланта и сега Николай е в идеална форма. Запомнящи се интервенции са будните краниотомии, нещо, което също не се прави рутинно. При тях оперираме пациентите в будно състояние. Когато има мозъчен тумор близо до речева зона, пациентът е напълно буден и докато режем тумора от мозъка, той може да си говори. И това също бяха пионерски интервенции. Пациентите с епилепсия, които сме оперирали, са над 150, с паркинсон 17, а с будни краниотомии са над 100. За първите си спомням по-ярко, тъй като бяха с повече въпросителни.

- Да се върнем на лечението за паркинсон. Колко пациенти се нуждаят от имплант?

- Двайсетина годишно. В България има около 15 хил. пациенти с паркинсонова болест, но малка част от тях са

показани за тази интервенция. Ако един пациент с паркинсонова болест е показан за метода, като държава в ЕС България е длъжна да му осигури това лечение, било то тук или в чужбина. За момента, тъй като парите били на друго място, във фонд за лечение в чужбина, държавата предпочита да плаща два-три пъти повече. Тъй като няма пари в касичката за България, тя ги дава навън! Държавата губи пари, прашайки пациента в чужбина. А трябва да спести пари и да помогне на хората.

- Как подготвяте психологически човека и близките му за мозъчна операция? Плащещо е, няма съмнение.

- Много зависи доколко ще има доверие между пациент и лекар. Важно е да се отдели време в началото за разговор. Повечето хора са предубедени, че като се отвори главата, човекът едва ли не вече не е същият. Трябва да бъде разрушен този мит с достатъчна убедителност. Обикновено се поражда доверие, като пациентът разбере, че всеки ден се правят такива интервенции, види пациенти, които са минали по този път, и не-

За момента, тъй като парите били на друго място, във фонд за лечение в чужбина, държавата предпочита да плаща два-три пъти повече

щата стават по-лесни. И вторият въпрос, който е много важен - какви са очакванията му. Защото има пациенти, които мислят, че операцията е с нула процента риск и сто процента успеваемост, което е обратното на това въобще да не искат да бъдат оперирани. Всичко е въпрос на проценти и операциите в огромното си мнозинство са успешни. Има и рискове, под пет процента, но все пак съществуват. И всеки трябва да е информиран. Така че, ако някой пациент настоява да се обещае нула процента риск, ние самите се отказваме. Това е невъзможно. Другото е недостатъчното доверие в българската медицина, породено от вярвания, че някъ-

де другаде нещо се прави по коренно различен начин. Техниката е абсолютна същата, но има хора, които не вярват. А повечето операции, с които се занимаваме, в чужбина струват между 40 и 100 хиляди евро. Операционните ни са наистина свръхмодерни, апаратурата, технологиите. Важна е и инвестицията в подготовката на екипа - когато човек е бил доста време в други европейски и световни центрове, може да вземе и да съчетае най-доброто от тях. Живеем във време, когато достъпът до информация е много лесен. Можем да пътуваме и вече много лесно се уеднаквяват техниките. Аз лично не страдам от липса на самочувствие. Когато нещо липсва, се опитваме да го доставим или казваме на пациентите - нямаме го. Например кибер нож и гама нож - нещо, с което също съм се занимавал, но това липсва у нас. От друга страна, за епилепсията, когато някой каже "ще отида в Италия", аз знам, че няма как да направят нещо повече от нас, познавам колегите там.

- Колко продължават тежките операции и как се отърсват от напрежението после?

- Имаме операции по осем, по петнайсет часа. Да кажем, веднъж седмично човек си позволява такава интервенция. После? След дълга и интересна операция се чувствам прекрасно и спя много добре. Освен да спя (което ми е любимо!), много обичам тениса и играя един-два пъти седмично, ходя на ски през зимата. Много ми харесва да карам колело извън града, да се изкачвам по асфалтов път - например от София до Алеко не е толкова лесно човек да се качи с колело. За съжаление вече нямам време за четене. Преди четях поне по две книги седмично.

НАЦИОНАЛНИЯТ КАРДИОЛОГИЧЕН КОНГРЕС ПРЕДСТАВЯ НАУЧНИ НОВОСТИ

Лиляна ФИЛИПОВА

На 2 октомври 2014 г. се открива XIV Национален кардиологичен конгрес,

където ще участват над 1100 български лекари. Очакват се делегати от 16 страни. Гости са настоящият председател на Европейското кардиологично дружество Фаусто Ферес и следващият - Джером Бакс, председателите

на руското и хърватското дружество по кардиология и други. Темите и новостите са много, ще бъдат представени най-

новите научни съобщения от приключилия наскоро Европейски конгрес по кардиология. Ето какво казват преди събитието предишният и сегашният председател на българското дружество - проф. Асен Гудев и доц. Иво Петров.

битие

на българското дружество - проф. Асен Гудев и доц. Иво Петров.

КАРДИОЛОГИЯТА СЕ НУЖДАЕ ОТ ДОБРО РЕИМБУРСИРАНЕ И ПОДГОТВЕНИ КАДРИ

ПРОФ. АСЕН ГУДЕВ:

"Българската кардиология има нужда от по-сериозно реимбурсиране от страна на НЗОК - заяви проф. Асен Гудев, завеждащ Клиниката по кардиология в УМБАЛ "Царица Йоана - ИСУЛ". - Все още някои авангардни и утвърдени процедури не се покриват адекватно. Дължници сме на нашите пациенти." Имплантируемите дефибрилатори са недостъпни за мнозина заради високата им цена.

За да има иновации, е крайно време да се сложи край на спекулациите със средствата от общественото осигуряване.

Кардиологията в България е на добро средно европейско ниво. Голям процент от пациентите вече получават първична ангиопластика - модерно лечение при инфаркт на миокарда в острия стадий. При неинвазивната вентилация за лечение на сърдечна недостатъчност и в изследването на съдова ригидност също има сериозни постижения, а клиниката в ИСУЛ е сред водещите.

Пациентите у нас са все по-информирани, обучени и мотивирани по отношение на сърдечносъдовите заболявания. Кампанията на Българското кардиологично дружество за ранно разпознаване на инфаркта дава много добри резултати. Проф. Гудев настоява да се върне модулет по вътрешни болести в специализацията по кардиология. Елиминирането на базовата специалност е предпоставка за недопустими пропуски в подготовката на кадрите.

Интервю с проф. Гудев четете в www.credoweb.bg.

ПО-ДОБЪР КОНТРОЛ НА ДИАБЕТА И КРЪВНОТО ЗА ПО-МАЛКО ИНФАРКТИ

ДОЦ. ИВО ПЕТРОВ:

Новите технологии в кардиологията са важни, но по-добре е да се наблегне на профилактиката на сърдечносъдовите заболявания, вместо да се харчат пари за скъпи манипулации, казва доц. Иво Петров от "Сити Клиник". Рисковите фактори са ясни - пушене, кръвно, диабет, обездвижване и неправилно хранене. Като добавим и това, че сме застаряваща на-

ция, ясно е защо българите умират най-често от инфаркт и инсулт. При хроничните заболявания като хипертония, диабет няма пълно излекуване. Затова текущият контрол е жизненоважен. Сътрудничеството между доболнична и болнична помощ може да се организира по-добре. В много случаи не се налага пациентите да бъдат хоспитализирани, тъй като няма нужда от това, липсват достатъчно индикации. Голяма част от диагностиката и терапията може да се осъществява на доболнично ниво. Пациентът трябва да постъпва в болницата, за да има реална промяна в здравния статус, а не просто да полежи, за да бъде наблюдаван, заяви доц. Петров. Не е необходимо един пациент да влиза в болница, за да се установи, че е здрав.

Заради кризата у нас не е лесно да се въвеждат нови методи. На конгреса ще бъдат представени новости в медикаментозната терапия на сърдечната недостатъчност, за имплантирането на устройства за ритмни нарушения, за методиката на перкутанно имплантиране на клапи.

Видеоинтервю с доц. Иво Петров вижте в www.credoweb.bg.

ЗАБЛУДИ И ИСТИНИ ЗА "ШИПОВЕТЕ" В КРЪСТА

ДОЦ. ЙОРДАН ПАНОВ, НЕВРОХИРУРГ:

Пациентите не трябва да вярват на митове и легенди от интернет форумите, а да търсят компетентно становище, съветва в CredoWeb д-р Йордан Панов от Плевен. Ето популярните митове за "шипове":

1. "Шиповете" не се лекуват.
2. Болката трябва да се търпи.
3. "Шиповете" мъчат, но не морят.
4. ЕГН-то е виновно, няма за кога да се лекуваш, ти си вече на 60.
5. "Шиповете" ще се стопят от лазер, хомеопатия, кални бани.
6. Ако се оперирате, ос-

тават на инвалидна количка.

7. "Кръвните" операции са по-опасни от "безкръвните".

Истината:

1. "Шиповете" могат да се проявят и без болка в кръста, а само с болка или слабост в краката или само с типично накуцване, невъзможност за изправяне от клекнало положение.
2. Част от болните се лекуват с години за разширени вени, полиневропатия или болни стави.
3. Обездвижването на болните води до напълняване, натоварване на ставите, увреждане на вътрешните органи, поява на заболявания, които скъсяват живота.
4. Интернет форумите са блато, в което не може да се плува, нито да се върви. Там

съветите са подредени по нива на компетентност, като на най-високото ниво се предлага поставяне на топла урина на кръста и пиене на същата.

5. Стеснението на гръбначния канал е доброкачествено заболяване с възможно пълно излекуване.

6. Опитите за лечение с медикаменти не трябва да продължават повече от 10 дни поради тежки странични ефекти.

7. Истинското лечение е оперативно. Това е най-честата неврохирургична операция при възрастни пациенти в Западна Европа.

8. Възрастта не е проти-

вопоказание за операция дори да е 75-80 г.

9. Двустранна операция е задължителна дори болката да е едностранна.

10. Операцията не дестабилизира гръбначния стълб. Поставянето на импланти се налага само в 10% от случаите.

11. На 1-ви следоперативен ден пациентите са на крака. Отличните резултати са 90%. Подобрение се отчита и в останалите.

С д-р Панов можете да се свържете чрез профила му <http://www.credoweb.bg/doc-jordan-Panov-profile-5449.html>

НАМЕРЕТЕ СВОЯ ЛЕКАР В CREDOWEB

● **Вижте кои специалисти се присъединиха към социалната мрежа за здраве**

Д-р Анеса Георгиева е началник на педиатрично отделение в МБАЛ "Пловдив". Завършва медицина в Пловдив със субординатура по детски болести. През 1991 г. защитава дисертация на тема:

"Ултразвуково проучване на отделителна система у деца. Нормални параметри. Диагностична стойност при уролитиаза и малформативни уropatii". Притежава сертификат за "Контролирана бъбречна биоп-

сия". Има над 40 публикации и съобщения в областта на педиатрията. Автор е на внедрена рационализация. Участва в множество регионални и национални конференции и научни форуми, както и национални, европейски и световни конгреси. През 2008 г. е номинирана за Лекар на годината от Български лекарски съюз - Пловдив. **С д-р Георгиева можете да се свържете чрез профила ѝ** http://www.credoweb.bg/dr-Anesa-Georgieva-profile-5592.html?act_tab=about

Проф. Росен Дребов е началник на Кли-

никата по детска хирургия в "Пирогов". През 1979 г. завършва ВМИ - София. Взаема специалност по обща хирургия през 1987 г., а по детска хирургия - през 1991 г. Специализирал е в Детска онкологична болница - Варшава, Детска болница -

Филаделфия, САЩ, и в Националната детска болница на Япония. Има над 70 участия в конференции, публикации и монографии. Автор е на изобретение. **http://www.credoweb.bg/prof-Rosen-Stanchev-Drebov-dm-profile-20873.html**

Д-р Иван Йорданов е завеждащ отделение "Уши-нос-гърло" в МБАЛ "Софиямед". Има 20-годишен опит в областта. Започва кариерата си в Перник. Работил е в Първа градска болница в продължение на 17 г. След това 2 г. работи и преподава в най-голямата болница във Великобритания, където усвоява най-съвременните методи за работа в областта и се учи от

най-авторитетните хирурзи. Специализирал е при най-добрите хирурзи по лица и плас-

тична хирургия в САЩ и Италия. Интересите му са в областта на ринологията и лицевите естетични операции - ринопластика, фейслифтинг, корекция на клепачите, на устните, на брадичката, пластика на ушните миди. Член е на Европейската академия по лицево-челюстна хирургия. **http://www.credoweb.bg/dr-Ivan-Iordanov-profile-1611.html**

Д-р Красимир Койнов е началник на Отделение по медицинска онкология "Доц. д-р Валентина Цекова" към

МБАЛ "Сердика". Той е един от водещите лекари в своята специалност. Дълги години е работил в УМБАЛ "Царица

Йоанна - ИСУЛ", в отделението, ръководено от доц. Валентина Цекова. Ръководител е на повече от 20 клинични проучвания в областта на онкологията, любим лектор на аудиторията на многобройни престижни научни форуми, консултант на водещите здравни заведения в столицата в областта на медицинската онкология. С д-р Койнов можете да се свържете чрез профила му <http://www.credoweb.bg/dr-Krasimir-Koynov-profile-4319.html>

Д-р Петър Матеев е водещ специалист в областта на репродуктивната медицина и лечението на стерилитет. Зам.-председател на Българската асоциация по стерилитет. Д-р Матеев е помогнал на по-

вече от 2000 жени с репродуктивни проблеми да родят деца. С д-р Матеев можете да се свържете чрез профила му <http://www.credoweb.bg/dr-Petar-Mateev-profile-4885.html>

Д-р Емил Милушев е специалист с 27-годишен клиничен опит в областта на рехабилитацията при заболявания на централната и периферната нервна систе-

ма в университетска болница в София. Работи основно с пациенти с остра и хронична болка в гърба, използвайки най-съвременни методи за лечение - медика-

ментозно, физикални фактори, рефлексотерапия, неврална терапия, нанотехнологии, мануална терапия. Изготвя профилактични програми срещу болката в гърба. Началник е на Отделение за неврологична рехабилитация в УМБАЛНП "Св. Наум" - София от 1996 г. Председател е на Българското дружество по неврална терапия. С д-р Милушев можете да се свържете чрез профила му <http://www.credoweb.bg/dr-Emil-Milushev-profile-1538.html>

КЛИНИКА ПО ПЛАСТИЧНОВЪЗСТАНОВИТЕЛНА И ЕСТЕТИЧНА ХИРУРГИЯ В АЛЕКСАНДРОВСКА БОЛНИЦА

Клиниката по пластичновъзстановителна и естетична хирургия на УМБАЛ "Александровска" единствена в страната извършва микрохирургични реконструктивни операции със свободни ламба на микросъдови анастомози в областта на лицето, тялото и крайниците, реконструкции за възстановяване след онкологични интервенции, миниинвазивни ендоскопски операции, едномоментни реконструкции

по повод на злокачествени новообразувания със свободни и несвободни ламба на дефекти от различно естество.

Клиниката е специализирана за извършване на реконструктивни процедури след ампутация на женска гърда при онкологични заболявания и вродени аномалии, реконструкции на вродени лицево-челюстни малформации в детска възраст, изискващи

пластично възстановяване, хирургия на доброкачествени и злокачествени новообразувания на кожата. Част от разнообразието на дейността на Клиниката са естетичните операции в областта на лицето, тялото и крайниците.

Извършват се всички видове операции в областта на възстановителна хирургия, включително и микрохирургия. Хирургичните интервенции, които се извършват по медицински показания, при осигурени лица се покри-

ват от НЗОК и не се заплащат от пациента. Заплащат се само естетичните операции по установена тарифа, като цените в клиниката са най-ниските в страната. Клиниката работи по клинични пътеки за определен вид заболявания по договор с НЗОК.

Последвайте профила на Клиниката на адрес <http://www.credoweb.bg/Klinika-po-plastichnovyzstanovitelnai-estetichna-hirurgiya-profile-20815.html>

ГЪБИЧКИТЕ ПО НОКТИТЕ ИЗИСКВАТ РАННА ГРИЖА

Онихомикозата е една от най-честите и неприятни инфекции по ноктите на ръцете и краката, причинена от микроскопични гъбички - дерматофити, дрожди и плесени. Всеки десети възрастен има проблеми с ноктите. Но има немалко хора, които не се притесняват от това, мислейки, че проблемът в крайна сметка ще се оправи от само себе си. Грешка. Гъбичките не изчезват от само себе си. Ако не вземем мерки, "само естетичният" проблем с времето ще се усложни и поразеното място ще започне и да боли.

Рисковите фактори за появата на гъбички са много заболявания и състояния, като захарен диабет, затлъстяване, употреба на перорални контрацептиви и антибиотици, наранява-

"УРГО Увредени нокти" филмогел съдържа:
* Хидроксипропилхитозан - естествен полимер, който прониква дълбоко в кератиновата структура на нокътя и по този начин го заздравява.
* Октопирокс (пироксин оламин), с противогъбични свойства.

ния по ноктите, драскотини и пукнатини по кожата в близост до ноктите, често мокрене на краката или ръцете. Гъ-

бичките обичат топли и влажни места като басейни, бани, съблекални и др., затворени и неудобни обувки, но най-често става въпрос за отслабен имунитет.

Първият симптом на гъбичките е промяната на цвета, формата и самата структура на засегнатия нокът. Промените започват от върха му и се разпространяват към основата, като понякога в началото могат да останат и незабелязани. Дори дерматологът без изследвания би могъл да се затрудни да постави окончателна диагноза.

С времето симптомите на гъбичките по ноктите стават още по-очевидни. Цветът драстично се променя, нокътната плочка се удебелява и вече няма съмнение за какъв проблем става въпрос. Цветът на пострадалия

нокът може да е кафяв, сив, жълто-зеленикав или дори черен. Колкото повече се удебелява нокътят, толкова повече време изисква лечението. Не се ли вземат мерки, може да се стигне дори до унищожаване на нокътя.

Срещу проблема трябва да се действа максимално бързо. В ранен стадий гъбичките могат успешно и бързо да се излекуват. Добро решение е филмогелът "URGO Увредени нокти", способен да прогони досадните гъбички на този етап. Новата филмогел технология прониква в структурата на нокътя и я стабилизира, благоприятствайки образуването на нов, здрав, възстановен и добре защитен нокът.

Приложението е просто и бързо, гелът се нанася ежедневно и лесно върху чиста и су-

ха повърхност - вечер преди лягане. Ефективността зависи от вашето постоянство.

Дами, обръщат внимание специалистите, при проблем можете да използвате върху

ноктите, третирани с "URGO Увредени нокти", цветен лак и така да си осигурите допълнително спокойствие, а и добър външен вид в процеса на справяне с гъбичките.

Нанесете "URGO Увредени нокти", филмогел върху сухи и чисти нокти веднъж на ден преди лягане.

Така ще спрете развитието на гъбичките по ноктите.

След 6 месеца ще постигнете желания ефект, а едно шишенце филмогел стига за 400 нанасяния.

Търсете в аптеките в цялата страна.

DOLOREN
Ibuprofen

Хвърли болката!

Долорен е ефективен при:

- Главоболне
- Мускулно-ставни болки
- Болки в кръста
- Зъбобол

А88/12.06.2014

ESOPHARM DOLOREN
200 mg film-coated tablets
Without prescription

ESOPHARM DOLOREN
400 mg film-coated tablets
Without prescription

Лекарствен продукт за възрастни и деца над 12 години. Съдържа ибупрофен. Преди употреба прочетете листовката. За пълна информация:

ESOPHARM Екофарм ЕООД, бул. "Черни Врх" №14, бл. 3, 1421 София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

Хранителна добавка

Ginkofol

Ginkgo Biloba 60 mg

С контролирано съдържание на токсичната гинколова киселина - пог 1 ppm

КОГНИЦИЯ
ВНИМАНИЕ
ИНТЕЛЕКТ
ПОЗНАНИЕ
ИНФОРМАЦИЯ
ЛОГИКА
МИСПЕНЕ

ПРИРОДЕН ПРОДУКТ ОТ ГИНКО БИЛОБА
СПОСОБНОСТ ЗА КОНЦЕНТРАЦИЯ
ПОЗНАНИЕ, ЗНАНИЕ
СПОСОБНОСТ ЗА МИСЛЕНЕ
СЪВЪЕТНОСТ ОТ ЗНАНИЯ
УМНО ЗАКЛЮЧЕНИЕ
СЪЗДАНИЕ, РАЗМИШЛЕНИЕ

ESOPHARM Ginkofol
60 mg стандартизиран сух екстракт от листата на Гинко билоба, съдържащ 24% флавоноиди и 6% терпеноиди
30 таблета

Екстракт от листата на Гинко Билоба

ESOPHARM Екофарм ЕООД, бул. "Черни Врх" №14, бл. 3, 1421 София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

Отпуснете се и се веселете заедно с децата си. Шегувайте се и играйте с тях. Учените подчертават, че в бъдеще това ще им помогне да мислят творчески, да създадат приятелства и да се справят със стреса.

Бъдете позитивни

Когато родителите изливат негативните си чувства върху децата си или се отнасят грубо с тях, те растат агресивни. Установено е, че агресивното поведение на 5-годишните е свързано с агресията и в по-късна възраст и дори с такова отношение към бъдещия партньор. Не допускайте порочния кръг - сърдит родител, сърдито дете, още по-сърдит родител. Така ще избегнете много проблеми в бъдеще.

Бъдете състрадателни не само към другите, но и към себе си

Не прекалявайте с чувството за вина пред

КАК ДА ОТГЛЕЖДАМЕ ЩАСТЛИВИ ДЕЦА

децата си. Изследванията показват, че състраданието към собствената личност е много важно и помага на хората да посрещат

предизвикателствата. Състраданието към себе си означава внимателност, способност за управление на мисли и емоции, човечност,

съпричастност към страданието на другите, както и милост към себе си, признаване на собственото страдание и поемане на ангажимент за решаване на проблема. Родителите трябва да уважават себе си, когато се справят с трудности при отглеждането на децата си. По този начин те могат да им служат за пример.

Не спирайте децата, когато искат да напуснат дома ви

Учените съветват родителите да не пречат на децата си, когато настъпи часът да излетят от гнездото. Студентите, които имат прекалено грижовни и намесващи се в живота им родители, често са напрегнати, стеснителни и по-малко отворени към нови експерименти от техните връстници с либерални бащи и майки. Това не означава да изгоните детето си, когато навърши 18 години, но в никакъв случай не се обаждайте на преподавателите му, за да оспорват оценките му.

Пазете брака си

Не пренебрегвайте партньора си след раждането на бебето. Научно изследване е установило връзка между нестабилния брак и лошия сън на малките деца. Ако едно 9-месечно бебе е свидетел на конфликти между неговите роди-

тели, то може да има проблеми със съня, когато стане на година и половина.

Грижете се за психическото си здраве

Ако се чувствате депресирани, потърсете помощ - заради себе си и заради детето си. Доказано е, че депесираните жени се справят трудно с майчинството и понякога дори не откликват на бебешкия плач. Техните реакции могат да стресират децата им още в предучилищна възраст. Според учениците, дори когато се борят с психичните си проблеми, родителите могат да се приучат да се отнасят правилно към децата си.

Бъдете добри към синовете си

Установено е, че топлиите и близки отношения с майката са важни за избягване на поведенчески проблеми при момчетата. Това се отнася повече за синовете, отколкото за дъщерите, посочват учените. Силната връзка на детето до 14-годишна възраст с майката се отразява добре и на неговите любовни отношения в по-късна възраст. Нашите родители са нашите модели, казват психолозите и добавят, че ако децата нямат близки отношения с родителите си, няма да могат да при-

ложат положителните страни на тези отношения, когато пораснат.

Не драматизирайте непокорството на децата си

Родителите се нервират, когато техните тийнейджъри започнат да им отговарят, но учените посочват, че по този начин децата се подготвят да отстояват мнението си и да се аргументират и извън дома си. Това не означава, че децата трябва да се състезават с родителите си. Те трябва да свикват да се отбраняват сами, но се нуждаят и от подкрепата на родителите си.

Не се стремете към съвършенство

Никой не е идеален и затова не се измъчвайте с нереалистични родителски амбиции. Доказано е, че родителите, които смятат, че обществото изисква от тях да бъдат перфектни, са по-стресирани и по-неуверени в родителските си качества. Постарайте се да свалите напрежението и да изпълнявате спокойно задълженията си.

Съобразявайте се с личността на детето си

Всеки си мисли, че знае как се отглеждат деца, но се оказва, че всяко дете изисква различен подход. Психолози са доказали, че децата, чиито родители се съобразяват с тяхната индивидуалност, са наполовина по-малко застрашени от тревожност и депресия, отколкото техните връстници с по-строги родители. Също така родителите могат по невнимание да наранят с прекалено обгрижване децата си, които имат способността да се приспособяват. Подкрепата на родителите трябва да е съобразена с индивидуалността на детето. (ЖД)

МЕДИЦИНСКИТЕ ГЪБИ БЕТОНИРАТ ИМУНИТЕТА!

През последното десетилетие медицинските гъби се утвърдиха като безспорен фактор в добрата здравна профилактика. Те се използват в клиничните изследвания на най-добрите университети и болници по света. Медицинските гъби се прилагат успешно и в лечението и превенцията на редица сериозни заболявания и към момента са едни от най-предпочитаните средства за борба с рака!

Мощните антибактериални, антивирусни, противовъзпалителни, противоракови и противодиабетни свойства на медицинските гъби се дължат на уникалните съединения, открити в състава им, които не присъстват в други растителни видове.

Медицинските гъби оказват уникален оздравителен ефект върху имунната система, благодарение на което приемът им се препоръчва по време на и след хи-

миотерапия, когато организмът се нуждае от мощна подкрепа. Формулата на **Мико Дифенс** съчетава полезните свойства на 12 вида гъби (кордицепс, месима, майтаке, рейши, ямабушитаке, химематсутаке, шейтаке, зху линг, кауаратаке, хиратаке, агарикон и чага), плюс витамин С и корен от джинджирил!

Приемът на **Мико Дифенс** е подходящ в случаите на хронична умора, умствено или физическо претоварване, отслабен имунитет, сърдечни болести, анемия, чернодробни или ракови заболявания, диабет и др.

Мико Дифенс е продукт на **Nature's Way** - американската компания, чиито хранителни и диетични добавки са спечелили доверието на потребителите от цял свят. За повече информация: www.revita.bg.

Търсете в аптеките и онлайн на www.revita.bg

ДЕПРЕСИЯТА МОЖЕ ДА СЕ ОВЛАДЕЕ

Джон КАМПО,
психиатър
от университета
в Охайо

Всички понякога имаме лоши дни, но когато в ежедневието ни започнат да преобладават чувствата за безполезност, безпомощност или безнадеждност, има вероятност да се окаже, че проблемът е по-сериозен.

Според Американския център за контрол и превенция на заболяванията в развитите страни психическите проблеми причиняват повече инвалидност, от-

колкото другите болести. В САЩ 25% от възрастните хора страдат от някакво психично заболяване, а 50% от населението в даден момент от живота си преминава през такова страдание. Депресията може да промени мисленето, чувствата и действията на човека. Тя често е свързана и със самоубийствата.

През последното десетилетие броят на хората в Съединените щати, които са посегнали на живота си, нарасна значително. Проблемът е многостранен и затова изисква многостранни решения. Неотдавнашното самоубийство на холивудската икона Робин Уилямс показва колко дълбоко може депресията да повлияе на човешкия живот. На много

малко хора им е минало през ума, че той е страдал толкова силно и толкова дълго. Неговата жестока смърт ни напомня, че психическото заболяване е разрушително, и ни задължава да подчертаем, че депресията е в много голяма степен лечима и самоубийството е предотвратимо.

За съжаление понякога това заболяване се подценява или заклепва. Въпреки наличието на отлични методи за лечение и факта, че в изключително редки случаи пациентите не се повлияват от тях, понякога дори парите, възможностите и връзките не са в състояние да осигурят на страдащите лечението, което заслужават.

Например броят на

самоубийствата сред белите мъже на средна възраст - които имат възможности да лекуват депресията си - е скочил неимоверно през последните 10 години. Учените още не са установили точната причина за това. Предвид възможностите за лечение дори и едновременно самоубийство не би трябвало да се смята за неизбежно.

Депресията и обикновеното лошо настроение не са едно и също. Диагнозата зависи от комбинация от симптоми, които са толкова тежки, че нарушават ежедневното функциониране на индивида. Диагностицирането на депресията е особено важно за лечението. Признаците на заболяването трудно се различават, затова понякога се възприемат като "нормални" и се пренебрегват.

Има няколко знаци,

типични за депресията, и ако забележите следващите промени, е добре да се обърнете към специалист:

- Често усещане за провал, тъга, гняв или раздразнение.
- Загуба на интерес и удоволствие от обичайни преди дейности.
- Забележимо увеличаване или намаляване на апетита или теглото без нарочно спазване на диета.
- Нарушен сън, като трудно заспиване, неспокоен сън, ранно събуждане, необичайно дълго спане.
- Чувство за умора или безсилие.
- Забележимо забавено или възбудено мислене или поведение.
- Прекалено чувство за безполезност или вина.
- Трудно концентриране и вземане на решения.
- Периодични мисли за

смърт и самоубийство.

Често депресирания хора се чувстват пренапрегнати и без реална причина усещат истински физически симптоми, като главоболие, хронична болка или стомашно-чревни разстройства.

Понякога депресията може да доведе до изкривено мислене и нерелистични очаквания. Това състояние се нарича психотична депресия, която изисква лечение.

Тъй като всеки пациент с депресия е уникален, лечението трябва да се индивидуализира. Това се отнася особено за случаите, когато психотерапията или антидепресантите не помагат. Тогава помага внимателната оценка на възможните медицински причини за депресията и комбинирането на модерна психотерапия и антидепресанти. Сега има и нови методи на лечение за подобряване на настроението, при които се използват слаб ток и магнитни полета. В медицинския център към университета в Охайо се прилага транскраниално магнитно стимулиране (TMS), както и модерна, сигурна и ефикасна версия на електроконвулсивна терапия (ЕСТ). Депресирания хора трябва да се убедят, че има достъпни методи за лечение. Постоянството на пациентите и на лекарите най-често се увенчава с успех.

Депресията е сериозно заболяване, което изисква незабавно лечение. Ако имате съмнение, че Вие или Ваш близък има такова страдание, веднага вземете мерки в името на доброто бъдеще. Лечението е животоспасяващо.

Chondrosave

Хондросейв - с грижа за всяка става!

ЕСОPHARM

Бул. "Черни Врх" №14 бл. 3, 1421, София, България.
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61
www.ecopharm.bg

12 БИЛКА за ПРЕЧИСТВАНЕ на КРЪВТА Фито ИМУНОВАКС Д

По оригинална рецепта на
Петър Димков

ФИТО ИМУНОВАКС Д

- Стабилизира имунния статус;
- Препраща организма от грип и други вирусни и бактериални инфекции;
- Повишава съпротивителните сили.

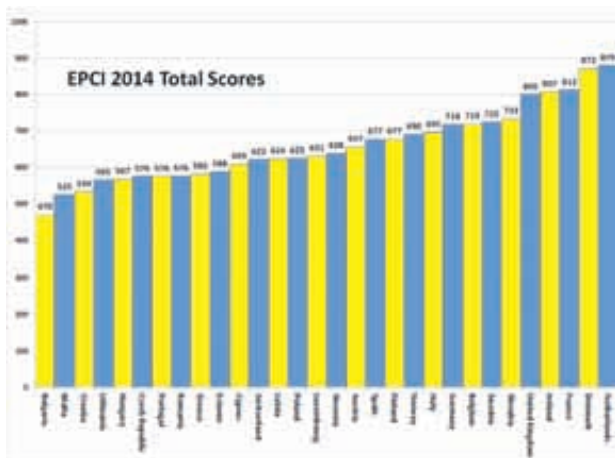
Фирма "Петър Димков и КО"
адрес: гр. София
ул. "Суходолска" №143
02/928 28 77, 0888 58 79 42
www.petardimkov.com

Търсете в аптеките
Дистрибутори:
"СТИНГ" АД
"Фармабион плюс" ЕООД
02/953 26 01

Лечението на диабета в Европа бележи напредък, показва общоевропейско изследване за профилактиката и лечението на това заболяване, представено по време на 50-ия конгрес на Европейската асоциация за изследване на диабета (EASD) във Виена. От 2006 г. съчетанието на по-здравословен начин на живот, по-добро и по-широко обучение на пациентите, по-добре обучени лекари и подобрен достъп до лечение и уреди е намалило смъртността от диабет на Стария континент с 10 000 души годишно, плюс още по-сериозно намаляване на смъртността от свързани с диабета сърдечно-съдови заболявания. Но предвид факта, че във времето все повече хора ще бъдат диагностицирани с диабет, лечението на това заболяване трябва да стане още по-ефективно. Това е основното послание на Европейския индекс на диабета - Euro Diabetes Index 2014 (EDI), публикуван от базирана в Швеция изследователска организация. За съжаление България е на последно място сред 30 европейски държави, обяснява д-р Беатрис Кебола, ръководител на проект EDI. Всъщност

ИЗОСТАВАМЕ ОТ ЕВРОПА В КОНТРОЛА НАД ДИАБЕТА

страната ни е в дъното на почти всеки индекс за здравеопазване. С всяка изминала година става все по-очевидно, че българското здравеопазване трябва да се реформира, за да осигурява основни грижи за хората. Лечението на диабета се нуждае от пълна промяна, а сред 30-те сравнявани държави в нашата се отделят най-малко средства за диабетни грижи. България несъмнено е бедна страна според стандартите на ЕС, но все пак трябва да има място за приоритети, категорична е д-р Кебола. За започване на необходимата основна промяна тя посочва препоръките на EDI за България: Цялостна реформа на здравеопазването, акцентирание върху профилактиката и лечението по отношение на диабетните грижи, изграждане на национален диабетен регистър, осигуряване на по-широк универсален скрининг за гестационен диабет, в държавата на плодовете и зеленчуците да се подоб-

ри консумирането на здравословна храна.

Случаите на диабет нарастват

Епидемията от диабет засяга тежко европейските граждани, като хората с диагноза "диабет" са над 32 милиона, а много повече са недиагностицираните случаи. Разходите за лечение в Европа през 2013 г. се оценяват на 160 милиарда евро и се очаква да растат, но управлението на болестта в повечето държави е слабо. Диабетът си остава основна причина за бъбречна недостатъчност, слепота, ампутация на крайници и сърдечни

заболявания.

Независимо от тежестта на заболяването повечето държави нямат установени най-добри практики за лечение. От 2008 г., когато се публикува първият Euro Diabetes Index, няма увеличение на броя на националните диабетни регистри. Все още повечето държави не могат да представят

данни за процедури и резултати от лечението. В търсене на най-добрите практики за диабетни грижи в Европа трябва да се вземе пример от държавите като Швеция, Холандия и Дания. Но дори и при тях превенцията не е напълно успешна.

Euro Diabetes Index за 2014 г. посочва стълбовете за възможните общоевропейски най-добри практики в превенцията и грижата за диабета:

- Да се обърне внимание на недостатъчната двигателна активност и неправилното хранене, тъй като те водят до затлъстяване - основен рисков фактор за диабет тип 2.
- Национални диабетни регистри - към днешна дата такива има в не повече от 5 от

30-те сравнявани държави.

● Систематичен скрининг сред високорисковите групи, за да се откриват недиагностицираните случаи.

● Лекарствата и различните уреди за самоконтрол трябва да се въведат в достатъчна степен.

● Структурирано обучение за пациенти и техните роднини.

● Редовни (поне на всеки две години) прегледи за усложнения, свързани със зрението, крайниците и бъбреците.

● Лекарите, които лекуват диабет (включително общопрактикуващи лекари и медицински сестри), трябва да бъдат обучени да познаят и възприемат нови технологии, да разширяват тяхното надлежно използване.

ПОДАРЕТЕ СИ ЗДРАВЕ С ПРИРОДНИТЕ ПРОДУКТИ НА "ЕСПАРА", АВСТРИЯ

"ЗЕЛЕН ЧАЙ" капсули x 60" е съвременен фитотерапевтичен продукт - незаменим помощник за предпазване от преждевременно стареене на всички тъкани и органи. Стимулира системата за детоксикация на черния дроб и намалява риска от злокачествени заболявания на белите дробове, гърдата, стомаха, дебелото черво, простатата и панкреаса. Свежда до минимум вредните влияния от радиацията. Той е важен в борбата с остеопорозата, помага за редуциране на телото, като ускорява изгарянето на мазнините. Забавя процеса на стареене на клетките и допринася за подмладяване и дълголетие. Прочиства кръвта от холестерол и други наслоявания по стените на кръвоносните съдове. Допринася за намаляване на риска от атеросклероза, високо кръвно налягане и сърдечни заболявания. Стимулира отделителната система, функциите на бъбреците и пикочния мехур. Укрепва духа, повдига настроението, подобрява паметта и мозъчната дейност. Поддържа нормалната дейност на сърцето и стомаха. Благоприятства развитието на полезните чревни бактерии и спомага за редовното изпразване на дебелото черво.

"ЕНЗИМ КОМПЛЕКС" капсули x 30" е ефективна хранителна добавка - богата комбинация от деветте най-важни храносмилателни ензими - алфа-амилаза, панкреатин, бромелайн, трипсин, целулаза, химотрипсин, липаза, папаин, протеаза А, биофлавоноиди и рутин. Широкият спектър от съставки премахва недостига на ензими, който най-често се характеризира с нарушено храносмилане, болки в стомаха, газове и др. Подпомага пълното смилане на храната от растителен и животински произход, особено след като е претърпяла топлинна обработка и нормално съдържащите се в нея ензими са разрушени. Подкрепя функциите на жлъчката, черния дроб, панкреаса и дебелото черво, стабилизира обмяната на веществата в организма. Рутинът укрепва капилярните стени и регулира пропускливостта им.

Продуктите се разпространяват в аптекната мрежа.

За информация се обърнете към вносителя:

"ФАРМАБИОН ПЛЮС" ЕООД, тел. 02/9532601, www.pharmabion-plus.dir.bg

Хранителна добавка

ФрутиЛакс®

Лаксативен сироп с екстракт от смокиня и слива

ПОГНОМАГА
ХРАНОСМИЛАНЕТО
ПРИ ГЕЦА
И ВЪЗРАСТНИ

ПОДХОДЯЩ
ЗА БРЕМЕННИ
И ДИАБЕТИЦИ

ЕСОPHARM

Екофарм ЕООД, бул. "Черни връх" №14, бл. 3, 1421 София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

Около 99% от масата на човешкото тяло е съставена от шест химични елемента - кислород (65%), въглерод (18%), водород (10%), азот (3%), калций (1,5%) и фосфор (1,2%). В началото на миналия век обаче френският химик Габриел Бертран доказва, че т. нар. олигоелементи (от гръцки *oligos* - малък, незначителен), чието количество в човешкия организъм е несравнимо по-малко от това на гореизброените, играят съществена роля за неговия жизнен статус, тъй като участват в огромен брой изключително важни биохимични процеси, протичащи в него. Между тези елементи без съмнение една от най-значимите роли се пада на желязото.

Доц. д-р Димитър ПОПОВ

Количеството на този химичен елемент в човешкото тяло съставлява около 4 г, т.е. едва 0,006% от масата му, но поради невероятната организация на неговите функции и оползотворяване това количество е достатъчно, за да поддържа жизнената дейност в него. Около 65% от желязото в човешкия организъм се намира в хемоглобина - червеното кръвно багрило, което влиза в състава на червените кръвни клетки - еритроцитите. Всяка от тези миниатюрни частици (в обема на една топлика могат да се вместят около 5 милиона!) вмества средно 280 милиона молекули хемоглобин, които съдържат по един железен атом.

Главната роля на хемоглобина е пренасянето на кислород от белите дробове до всяка клетка на човешкото тяло,

както и на въглеродния диоксид, който е отпаден продукт от дихателния процес, по обратния път - от клетките към белите дробове. Около 3-4% от желязото се съдържа в миоглобина - мускулния хемоглобин, който снабдява скелетните и сърдечните мускули с кислород. Миоглобинът пренася около 14% от кислорода в човешкото тяло, с което се осигурява неговата двигателна активност и безотказната работа на сърцето.

Около 1% от желязото се съдържа в различни ензими (каталази, пероксидази и др.), които изпълняват отговорни метаболитични функ-

ции. Например намалението на количеството на каталазата има за последствие побеляване на косите, тъй като този ензим инактивира водородния пероксид, който постоянно се продуцира в булбусите (космените луковичи).

Транспортирането на желязото в кръвния ток е поверено на трансферина - специфичен белтък, в който се намира около 0,1% от общото количество на желязо в организма. Това е един удивителен протеин, в който само около 30% от местата са заети. Останалите 70% са в готовност да свържат всеки появил се "свободен" железен йон. Това е изключително важен предпазен механизъм на човешкия организъм, гениално замислен и реализиран. Известно е, че патогенните микроорганизми и раковите клетки също се нуждаят от желязо, но когато то е свързано с трансферина, е недостъпно за тях.

От 15 до 30% от желязото е депонирано в черния дроб, далака и костния мозък

под формата на комплекс с особен белтък, наречен феритин, както и в хемосидерина - разпадния продукт на хемоглобина. Незначителна част от феритина се съдържа в циркулиращата кръв. Това количество обаче е мярка за запасите на организма от желязо. Нормалните нива на кръвен феритин са от 50 до 150 мкг/л при жените и от 80 до 300 мкг/л при мъжете. Желязото, съдържащо се в хемоглобина, в ензимите, както и в трансферина, се нарича функционално, а това под формата на феритин и хемосидерин - нефункционално.

Човешкият орга-

ЖЕЛЯЗОТО - СТРАЖ НА ЗДРАВЕТО И ЖИВОТА

низъм използва желязото изключително икономично. При нормални условия (отсъствие на кръвозагуби в резултат на нараняване, хирургически интервенции и пр.) загубите са нищожни - например вследствие на обновяването на клетките на слизестата обвивка на стомашно-чревния тракт, което става на всеки два-три дни. Загубите съставляват около 1 мг на денонощие и те следва да се компенсират с приеманата храна.

Желязото, постъпващо с храната, бива два вида -

хемово, което се съдържа в месата, рибите и птиците, и нехемово (под формата на прости неорганични соли) - в растителните храни. Хемовото желязо се усвоява значително по-ефективно (от 15 до 35%) от нехемовото, което се усвоява от порядъка едва на 5-7%. Установено е, че в присъствие на витамин С, както и на различни видове месо и риба, нехемовото желязо се усвоява значително по-ефективно. Към настоящия момент няма задоволително обяснение на този феномен. Полифенолите, съдържащи се в значителни количества в черния чай, кафето, в някои билкови настойки и др., свързват желязото в стабилни комплекси и понижават неговото усвояване с до 70%. Затова тяхната консумация непосредствено след хранене не е препоръ-

чителна. Аналогично е действието и на фитина, който се съдържа в зърнените култури и продуктите от тях, но неговият ефект е относително по-слаб.

Продукти с високо съдържанието на хемово желязо са:

- свинският черен дроб (18 мг/100 г)
- агнешките бъбреци (12 мг/100 г)
- агнешкият черен дроб (10 мг/100 г)
- октоподът (9,5 мг/100 г)
- мидите (6,7 мг/100 г)
- говеждият черен дроб (6,5 мг/100 г) и т.н.

Богати на нехемово желязо са:

- водораслите спирулина (100 мг/100 г)
- копривата (41 мг/100 г)
- сушените гъби (35 мг/100 г)
- сусамът (14,6 мг/100 г)
- джинджифилът (14 мг/100 г)
- какаото (10-12 мг/100 г)
- пряната шипка (11,5 мг/100 г)
- магданозът (10 мг/100 г)
- лещата (9 мг/100 г)
- пшеничените зародиши (8,6 мг/100 г)
- варената соя (3,4 мг/100 г)
- спанакът (2,7 мг/100 г) и т.н.

8 години - 10 мг, от 9 до 13 години - 8 мг, от 14 до 18 години - 11 мг при момчетата и 18 мг при момичетата, а от 19 до 50 години - 8 мг при мъжете и 18 мг при жените. След 50 години и при двата пола нормата е 8 мг.

По данни на СЗО около 25% от населението на Земята страда от анемия,

като половината от случаите са свързани с недостиг на желязо (желязодефицитна анемия). Например в Северна Америка от желязодефицитна анемия страдат 20% от жените, 50% от бременните и 3% от мъжете.

Задълбочените изследвания върху усвояемостта на желязото показваха, че процесът на образуването на червените кръвни телца зависи от редица фактори - в частност от наличието на витамините С, В₂, В₆, В₉, В₁₂, на минералите мед и кобалт и т.н., което още веднъж доказва значението на рационалното хранене за правилното функциониране на човешкия организъм.

Следва да се има предвид, че ролята на желязото не се изчерпва с пренасянето на кислород до клетките на човешкия организъм и участието му в различни ензими, управляващи огромния брой биохимични процеси, протичащи в него. То взема активно участие във функционирането на главния мозък, влияе на състоянието и "боеготовността" на имунната система, играе важна роля в "зареждането" на акумулаторите на химична енергия - молекулите на аденозинтрифосфорната киселина (АТФ), без които е невъзможно протичането на жизнената дейност в човешкия организъм, и т.н.

Ето това е краткият разказ за желязото - елементът, който с нищожно съдържание, по един невероятен, гениален начин поддържа жизнената дейност на човешкия организъм през целия му живот.

gropov_bg@yahoo.com

Все повече изследвания доказват, че заседналият живот е вреден за здравето, затова компанията Apple събщи, че произведеният от нея нов смарт-часовник - Apple Watch, има за цел да стимулира хората да се движат повече, като проследяват физическите си дейности през деня, както и часовете на бездействие.

"Физическата активност е един от най-добрите начини за подобряване на здравословното състояние и Apple Watch ни дава възможност да мотивираме хората да бъдат по-активни", заяви изпълнителният директор на компанията Тим Кук.

Apple Watch разполага с допълнително фитнес устройство, което следи движенията на собственика на часовника през целия ден

СМАРТЧАСОВНИК НА APPLE СТИМУЛИРА ФИЗИЧЕСКАТА АКТИВНОСТ НА ХОРАТА

с помощта на акселерометър и жироскоп, като предлага и примерни цели за постигане. На часовника има ринг на физическите упражнения, който се оцветява, когато през периода е извършена

препоръчителната физическа дейност. Ако тренирате 30 минути през деня, независимо дали това става наведнъж или на части, можете да изключите ринга.

Apple Watch има и

ринг на движението (move ring), който се запълва при изгаряне на калории, и ринг на стоенето (stand ring), който се запълва, когато се стои в изправено положение. Ако стоите изправени поне по 1 минута на всеки час през деня, пръстенът ще се запълни.

Отделно устройство в Apple Watch отчита данни по време на тренировка, включително изминатото разстояние, темпа на движение, продължителността на физическата активност. Данните могат да се запазят в допълнително устройство на iPhone, предназначено да се грижи за здравето на собственика си. Сензори в часовника и

в iPhone работят едновременно и записват движението на потребителя и неговите фитнес данни.

Apple Watch може също да измерва интензивността на тренировката, като проследява сърдечния пулс.

Компанията се е погрижила и за дизайна на часовника, който може да задоволи вкуса на всеки клиент. Часовникът се предлага в три различни дизайна - Apple Watch, Sport Collection (за фитнес) и Apple Watch Edition, който е изработен от 18-каратово злато. Потребителите могат да избират и между 6 различни каишки.

Часовникът на Apple се изработва в два раз-

лични размера. Това му дава предимство пред други смартчасовници, като Samsung Gear 2, който има само един размер и за някои хора е прекалено обемист. Потребителите могат да избират изображенията, които искат да се показват на екрана, както и желаната информация, включително астрономически екран, който ще показва лунните фази и дори цялата Слънчева система.

Това е най-персонализираният уред, който компанията Apple е създавала досега, посочи Кук.

Часовникът ще започне да се продава в началото на следващата година и ще струва 349 долара. (ЖД)

КАКВО ИМ СТАВА НА ДНЕШНИТЕ МЪЖЕ

Няма съмнение, че жените в западните общества стават все по-напористи. Още от началното училище момичетата превъзхождат момчетата в образователния процес. Стотици типично мъжки професии се феминизираха. Все повече дами са успешни от съпрузите си. Поради увеличаването на броя на самотните майки ролята на бащата в семейството отслабва, а силният пол наблюдава пасивно случващото се. И вместо да направят усилие да заемат водеща или поне равностойна позиция, мъжете реагират с нещо подобно на седяща стачка. Младешките прекарват два и половина пъти повече време във видеоигри от момичетата. Живеещите с родителите си млади мъже са двойно повече от момичетата. Рекорден брой мъже изпадат от работа. Резултатът е истински обрат в динамиката мъже - жени, която е съществувала през цялата човешка история.

Феминистките може би тържествуват, но дори жените изпитват разочарование от лишението от мощ и амбиции мъже. В книгата на Хана Розин "Как новото мнозинство от жени, които

осигуряват хляба на семейството, се отразява на секса, любовта и семейството" се обръща внимание на проблемите, породени от ширещата се амбициозност на женския пол. Факт е, че жените се стремят повече от мъжете към по-високо образование. Все по-често те избягват сериозно обвързване, което би попречило на кариерата им. Авторката цитира думите на нейна студентка, че не желае някой мъж да й тежи като воденичен камък на шията.

В САЩ от 1970 г. до сега приносът на жени-

те в семейния бюджет е нараснал с почти 50%. Изследване показва, че младите дами се стремят към високозаплатен труд, а младите мъже са много по-пасивни в домогването до по-високи позиции. Пропастта между амбициите на двата пола се увеличава все повече. В книгата си Хана Розин посочва, че според университетските преподаватели най-успешните студенти са жени. Причината не е в по-ниска интелигентност на мъжете, а в различния начин на фокусиране върху работния процес. Студентите се

задоволяват с по-ниски оценки и докато играят компютърни игри в общежитието, колежките им четат в библиотеки.

Има много примери за отслабващите амбиции на младите мъже. Социолозите определят навлизането в зряла възраст на младите хора по 5 признака - завършване на средно образование, напускане на родителското гнездо, постигане на финансова независимост, създаване на семейство и на дете. През 1960 г. около две трети от американските мъже са

постигали това до 30-годишна възраст, през 2000 година броят им е бил наполовина. Сега 6 от 10 младежи от 18- до 24-годишна възраст живеят с родителите си, които им дават пари и те нямат нищо против това. Надали причините са икономически, защото при младите момичета цифрите са наполовина.

Интересно е, че идеята за брака все още привлича младежите. При допитване в британските колежи над 80% от тях са заявили, че желаят брак, а 90% са се обявили против

развода. От своя страна младите момичета казват, че биха се омъжили, но само ако се появи правилният партньор. Повечето от тях смятат, че не е задължително да бъдат издържани от съпруг и че могат да се грижат и сами за себе си. Социолозите посочват, че за две поколения са се сринали традиционните очаквания от брака и взаимоотношенията между партньорите. Те отбелязват, че повечето млади хора безразсъдно участват в един нездрав процес, който води до увеличаване на броя на мъжете неуспешници и на разочарованите жени. (ЖД)

Д-р Анастас Стойков
кардиолог

От няколко години у нас се появи мощен омега-3 продукт, съдържащ масло от антарктически скариди. Той се предлага под името Visilife Health. Изследванията сочат, че от всички хранителни добавки, т. нар. нутрицефтици, той дава най-до-

Докторите препоръчват Visilife Health

брите резултати в борбата с холестерола. При прием само на 2 капсули дневно за 3 месеца „лошият“ холестерол намалява с 32%, а „добрият“ се покачва с 44 %. Този продукт е екологично чист, без ГМО. Усвоява се отлично от организма, тъй като омега-3 мастните киселини в него са във формата, в която са и в човешкото тяло. Visilife Health може да се приема заедно с лекарства за понижаване на холестерола и в много случаи увеличава техния ефект.

Visilife Health

Подпомага понижаването на холестерола и триглицеридите и поддържа нивото им в нормални стойности;

Допринася за намаляване болката и сковаността в ставите при артрит и ревматизъм;

Подсилва концентрацията и паметовите функции.

Visilife Health е произведен от Capsugel, Франция, за Vitaslim по патентованата технология Licaps®

vitaslim.eu

ТЪРСЕТЕ В АПТЕКИТЕ!

ЛЕКАРСТВЕНИТЕ ГЪБИ СРЕЩУ ТЕЖКИ БОЛЕСТИ ОЩЕ ОТ ДРЕВНОСТТА

Д-р Дончев, от кога се използват лекарствени гъби в Европа?

- През септември 1991 г. катерачи в Тиролските Алпи направили забележително откритие. На един стръмен, скалист хребет на 3200 метра надморска височина те открили замръзнала мумия на 5300 години - най-старото непохътнато човешко тяло, което някога е откривано. Ледения човек, както го кръстили впоследствие, донесъл много информация за неолитния период (каменната ера), в който живял.

За миколозите (учените, които изучават

Интервю с д-р Пламен Дончев, председател на „Общество по лекарствени гъби, България“

гъбите) най-интересното откритие било неговата аптечка. Той носел 2 гъби с размера на орех, закачени на кожена връв. Гъбите били идентифицирани като Пиптопорус бетулинус-фунгус, известен с антибиотичните си свойства. Учените установили, че Ледения човек е страдал от чревни паразити и вероятно е използвал гъбите като естествен унищожител на червеите и като разхлабително.

Ако приемем Ледения човек за доказателство, това значи, че ев-

ропейците от каменната ера са използвали гъбите заради лечебните им свойства. Въпреки това употребата на лекарствени гъби в Европа бледнее пред тази в Китай и Япония. Лекарите и лечителите там от хилядолетия знаят, че гъбите могат да осигурят добро здраве, като подсилват имунната система. Те съдържат вещества като терпеноиди и полизахариди (сред които са бета-глюканите).

- Това ли са веществата в гъбите, които ни помагат при раз-

личните болести?

- Полизахаридите сами по себе си не лекуват болести. По-скоро те помагат на имунната система да работи по-добре. Съвременните проучвания ни помагат да разберем какви са техните имуногенни свойства. Полизахаридите стимулират Т- и В-лимфоцитите, а те пък макрофагите и организъмът започва да отделя вещества, които унищожават злокачествените клетки. Едно от тях - перфоринът, създава отворстия във външната мембрана на туморните клетки ("перфорира" ги), вследствие на което те губят течност и загиват.

- Много често в литературата се споменава, че лекарствени гъби са най-силните природни имуномодулатори. Вярно ли е?

- Колкото повече изследвания се правят на лекарствени гъби, толкова по-ясно става, че някои от тях действат като силни имунорегулатори - вещества, които могат да контролират имунната система, в зависимост от конкретните обстоятелства. Иму-

Виж тук: mikoterapia.bg

Д-р Пламен Дончев, гр. София, тел. 0878 931 252

норегулаторът забавя прекалено активната имунна система или я стимулира, ако тя е твърде забавена. В първия случай се намали производството на бели кръвни телца, а във втория се засилва.

Нормално функциониращата имунна система е нащрек и в готовност да се бори с евентуална болест, но не е

свърхактивна. Свърхактивната имунна система може да причини аутоимунна болест или алергии и така да се превърне в проблем. Като силни имунорегулатори, лекарствени гъби могат да помогнат на тялото да поддържа оптимална имунна функция и така то да се пребори с редица тежки заболявания, като рак и други.

Георги Гаров, бивш преподавател и автоинструктор, тел. 0884 71 65 70

"Неврохирургът от Пловдив гледа половин час дискетата и казва: "Такова чудо е много рядко нещо - тумор на гръбначния мозък. Интрамедуларен тумор на гръбначния мозък". Казва ми: "Няма лечение". И после прочетох за лекарствени гъби... Те лекарите нищо не направиха, а сега на тези гъби!... Ама няма как - почвам и ги пия! Само заради децата и заради внуците! Вече се парализирах и 40

дена ей тука, на това легло, не мога да мръдна, обаче пия гъбите... Минаха 40 дена... Една сутрин се събуждам и гледам - а, мога да си мърдам палците на краката!"

Г-н Гаров разказа своята история на 20 септември 2013 г. Вече почти година по-късно той се чувства много добре и ходи без бастун. Всеки ден до обяд той прави разходки по около 3 километра.

Виж тук: mikoterapia.bg

Жанета Манчева, тел. 0877 14 37 03

"Казвам се Жанета Каменова Манчева. Имах рак на черния дроб, отидох в "Токуда", направиха ми операция на 28.06.2010 година.

Но след две години се почувствах зле. Отидох в "Токуда" на преглед, минах на скенер, там се откриха множество разсейки на белия дроб. И на черния дроб на обвивката също имах; и вътре в зоната

на операцията... уголемени лимфни възли на корема, един на таза, външен илиачен възел. И на обвивката на самите черва също имах лезии. Получих излив в таза. Преди да започна терапията, отидох при професор и го попитах какво мога да направя, дали мога да го отстраня. Той каза: "Ако ще, да те одерем като прасе, нищо не можем

да направим. Освен химиотерапията нищо друго". Започнах химиотерапията и чух за лекарствени гъби, започнах да ги пия. Билки! И тях съм пила! Пиех билков чай, който се казваше "ЕСИАК". От него се почувствах много добре. Шест месеца го пих заедно с гъбите. След това минах на ПЕТ скенер във Варна. Когато ме видяха, не можах да повярвам на очите си и ме изпратиха отново да

мина на скенера! Като ме пуснаха да си отивам, казах: "Абе Жанета, нищо не видяхме от твоето заболяване!". Относно химиотерапията - моята докторка каза, че не може да се бори с моя рак и не може да воюва с него и ме спира от химиотерапия. Но аз продължих да употребявам гъбите. Вече всичко е "потушено" и вече нищо няма благодарение на гъбите."

Виж тук: mikoterapia.bg

ЗА КОНСУЛТАЦИЯ И ЗАКУПУВАНЕ НА ПРОДУКТИТЕ

• гр. СОФИЯ

Магазин и консултация, ул. Родопи 68-70, вход вдясно, ет. 2 (до Сточна гара)

д-р Пламен Дончев

тел.: 0878 931 252
консултации от понеделник до петък от 9 до 17 часа

• гр. СОФИЯ

Магазин и консултация, ул. Лайош Кошут 24, вътрешен двор, офис 8 (до Руски паметник)

д-р Катя Николова

тел. 02/ 952 51 99
консултации от понеделник до петък от 9 до 17 часа

• гр. ПЛОВДИВ

ул. Филип Македонски № 37, ет. 2, кабинет 8 (в сградата на "Медлайн клиник"), тел./факс: 032/ 62 24 55

и GSM: 0878 780 742

д-р Лилия Евтимова, GSM: 0878 790 336

(от понеделник до петък от 9 до 13 часа)

• гр. СТАРА ЗАГОРА

ул. Цар Калоян № 30,

д-р Веселин Кънев

GSM: 0878 780 491

• гр. ВАРНА

ул. Христо Попович № 15
(до сладкарница "Маргарита")

Свилен Лапаков, натуропат

тел.: 052/ 65 13 65
и GSM: 0878 10 54 76

• гр. БУРГАС

ул. Трайко Китанчев № 23,
тел. 056/ 82 11 70 и GSM: 0878 950 397

д-р Цветан Балкански

GSM: 0878 800 044

• гр. КЮСТЕНДИЛ

д-р Василка Захаријева

тел. 078 52 32 39 и GSM: 0889 32 67 58

• гр. ПЛЕВЕН

д-р Иванова
GSM: 0886 07 50 24

• гр. ВЕЛИКО ТЪРНОВО

д-р Радосвета Запрянова,
GSM: 0898 466 376

• гр. РУСЕ

д-р Дарина Кънева
GSM: 0896 83 15 80

• гр. ШУМЕН

д-р Стоян Стоянов
GSM: 0878 646 034

(само от 21.00 до 22.00 часа)

• гр. МАДАН

д-р Недко Димитров
GSM: 0897 92 22 30

Най-известният град в Съединените щати и най-влиятелният в света (дори само заради това, че е седалище на Обединените нации, Нюйоркската фондова борса и още десетки културни и финансови институции) може да притихва в ранните часове на деня, но никога не заспива. Проверено е.

Мегабусът от Вашингтон ме изплюва към 80-а улица в горен Уест Сайд и първото предизвикателство е да стигна до хотела. Нямам никаква представа къде съм, освен че съм в Манхатън и очаквам да изпатя като една позната, която, като пристигнала за първи път в София, хванала трамвая вместо към центъра, към "Надежда".

В Манхатън, сърцето на Голямата ябълка, първо трябва да си научиш урока с посоките - на север, край Сентръл парк е Ъптаун с жилищните райони и ужасно скъпите апартаменти, притежавани от холивудски звезди и руски милиардери. На юг от него са Мидтаун със забавленията, хотелите, магазините, ресторантите, а в най-южната част е Даунтаун, финансовото сърце на града и света. Пето авеню разделя манхатънските улици на източни и за-

падни, но с влизането в метрото попадаш в един друг свят, където мощни колони от хора вървят забързано по трасето си. Полицияка ме насочва едностранно към коридор без табели - по-късно ще загрея, че тук не са като южняците да се обясняват надълго и нашироко: това ти е посоката и се оправяй. Возя се, прекачвам се и излизам на кръстовище без табели. Къде е север? А запад? Питам група афроамериканци с униформи на една от компаниите за разглеждане на града с двуетажни автобуси и така бързичко си намирам хотела.

За нашенци е обичайно да си търсим възможно най-евтините хотели, когато пътуваме, но за мегаполис като Ню Йорк и нищо и никакви три дена престой следвам собствени правила от опит. Първото е: когато отиваш за първи път в огромен, пълен с всякакви драгоценности град, не се

стискай да наемаш хотел в покрайнините, за да ти е по-евтино. Все пак ще останеш само няколко вечери, а ще изпуснеш много от атмосферата на идеалния център. Дори само да поседнеш на коктейл в щастливия час и да наблюдаваш пестроцветното и многоезично многолюдие, което дефилира по Пето авеню, си струва да не похарчиш два часа в пътуване с (не съвсем безопасното) метро напред-назад. Откривам уникално бижу - хотел на 42-ра улица, между Бродуей и 7-мо авеню, който предлага отлични условия. Цената му е по-висока от масовия "Пенсилвания", където отсядат българските групи, но само като ми навам покрай него, разбирам защо е трябвало да прежаля повече за нощувка. Въпросният CitizenM е концепция и собственост на бившия собственик на МЕХХ, а холандците са космополити, обикалят света от векове и са вещи в изкуството да правят туристите щастливи.

Какво може да се види от петък до неделя в този уникален във всяко отношение град, който има 8,5 милиона население (а за цялата агломерация - над 18 милиона)? Наричан някога от своите основатели Ню Амстердам, сега включва кварталите Бронкс, Куинс, Бруклин и Стейтън Айленд плюс туптящото сърце Манхатън. Туристите, които нямат кой знае какви интереси и искат само да му дишат въздуха, могат да обикалят улиците до премаляване. Аз обаче искам да го видя отвсякъде и избирам най-близката до хотела ми спирка на туристическия бус. Взимам тур за целия град (59\$ за 48 часа). Мога да се качвам и слизам на всяка спирка, където преценя, че съответните забележителности ще са ми интересни. Включени са обиколки на всички споменати квартали (без острова), нощен тур, безплатно посещение на музея на Ню Йорк плюс корабчето до Статуята на свободата. При всяко качване си включвам слу-

шалките (има и запис на руски) и научавам още повече. За първо посещение на световния мегаполис това е идеалният вариант да се возиш, да имаш гид и да добиеш обща представа за атмосферата и настроението на града. Запечатвам динамиката му (прочутия Таймс скуеър, сега в частична реконструкция, с огромните рекламни пана, където посрещането на всяка Нова година е световно събитие); снимките за спомен пред огромния месингов бик на Уолстрийт (символ на финансовата мощ, но някои дами го хващат

не само за рогата); опашките за билети пред десетките исторически театри, където се играят по 2-3 пъти дневно прочути мюзикъли; откритият пазар в Харлем, който съвсем не изглежда тревожно неспокоен; каляските при Сентръл парк и сградата, пред която е убит Джон Ленън; неделната меса в главната катедрала (цялата в ремонт) "Сейнт Патрик"; рокерите, които в неделя се събират за благотворителен поход в Даунтаун. Кой беше казал, че може да изкараш момичето от Ню Йорк, но не и Ню Йорк от момичето?

НЕЗАРАСТВАЩАТА РАНА

Основите на двете кули на Световния търговски център в Ню Йорк, които бяха поразени от терористични атаки на 11 септември 2001 г., днес са част от мемориален комплекс. Те представляват два огромни черни басейна, по стените на които се спускат символично водопади. По бордюра върху месинг са гравирани имената на всички загинали - над 3000 души, а рождените им дни трогателно се отбе-

лизват с поставяне на бяла роза върху името. Музей с мултимедийна и предметна експозиция напомня за трагичното събитие (билет от 24\$ за възрастен, безплатен вход във вторник след 17 ч.). Наоколо се строят новите билдинги на Световния търговски център. Номер 1 вече добива популярност като FREEDOM TOWER (цели 600 метра!) и вече е официално най-високата сграда в метрополиса.

МУЗЕИТЕ

При повече от два дни в Ню Йорк си струва да се видят чудесно уредените музеи - и най-малкото световно-прочутите Metropolitan Museum of Art и Solomon R. Guggenheim Museum. Заслужават си също Музеят на историята на Ню Йорк и Мадам Тюсо, особено ако водите и децата си. Практичното е, че освен музеи картите с продължителност до 7 дни включват и много от другите атракции на града, вкл. и посещение с корабче на Статуята на свободата на Елис Айленд, както и намаления за модни места за хапване.

На www.newyorkpass.com можете да видите различните опции, които спестяват много пари и

време. Своя нюйоркски билет можете да получите и с куриерска услуга в дома си преди пътуването. Като за начало от сайта можете да си свалите безплатен гид за града.

TOP OF THE ROCK

Едно е да се загубиш в градската джунгла, друго е да видиш невероятния град от птичи поглед. Затова много хотели предлагат покривни тераси, а туристите не пропускат и двете пропити с история емблематични сгради - Empire State Building ("любима" на Кинг Конг, дълги години шампион по ръст със своите 102 етажа) и комплекса Rockefeller Center (където по новогодишните празници е прекрасната елха на нюйоркчани). Аз избирам да се кача на наблюдателната платформа на втория, за да усетя града и към Сентръл парк, и към бившата най-висока сграда. До-ри и да решите да дой-

дете тук в последния момент, без предварителни билети, се нареждате на опашка и за минути купувате своя (29\$). Следва много обстойна проверка на багажа; кадър за спомен, имитиращ една от най-прочутите снимки от 30-те години в Ню Йорк: върху гредата, сякаш висеща над пропастта (срещу допълнителни 5\$). После гледаш кратък филм и под строй се изстрелваш към 67-ия етаж, от който може да се стигне с ескалатори и по стълби и до 70-ия. Дебели бронирани стъкла пазят любопитните, а времето, което ти е отредено за обикаляне, разглеждане и снимане, е 15 минути.

Завърши деветото издание на "ВИП Амбинор кър"

Любомир Петков и Добромир Ганев трудно ще изпуснат купата от тук нататък

Въпреки мрачното си настроение отиващият си септември не успя да провали деветото издание на "ВИП Амбинор кър" за тенис любители. Турнирът за двойки се проведе в два дни, но колкото съботата бе негостоприемна и неговорчива, толкова неделята бе усмихната и приветлива. Състезателите отново показаха амбиции и хъс за радост на домакините от ТК "Левски - София", където по традиция се провеждат всички турнири, организирани от "Екофарм" ЕООД.

Бисер Димитров и Илиян Терзиев се примириха с второ място, но амбициите им са насочени към върха на турнира
Снимки Росен ВЕРГИЛОВ

Румен ЛЕОНИДОВ

В тазгодишната надпревара се включиха 22 участници от цялата страна - бизнесмени, лекари, юристи, строителни предприемачи. И макар че срещите протекоха в приятелска атмосфера, на моменти избухваха истински тенис сражения, някои с доста драматично развитие и неочаквани развръзки. Най-подготвени се оказаха Любомир Петков и Добромир Ганев, които се изправиха срещу Бисер Велев и Петър Милушев, а в другия полуфинал срещу Бисер Димитров и Илиян Терзиев излезе тандемът Георги Рангелов - Станислав Бонев.

Ето и окончателното класиране *Първо място:* Любомир Петков и Добромир Ганев. *Второ място:* Бисер Димитров и Илиян Терзиев. *Трето място* заемат две двой-

ки: Бисер Велев - Петър Милушев и Георги Рангелов - Станислав Бонев. Имената на победителите обяви Явор Цаков, председател на УС на ТК "Левски", а наградите връчи д-р Петър

Любомир Петков: "Занимавам се със строителство, управител съм на строителна фирма, в момента завършвам архитектура, подготвям дипломната си работа. Участвам вече няколко пъти в турнира, защото атмосферата е много интелигентна, а и регламентът е демократичен, можеш да си поканиш за партньор всеки когото искаш".

Добромир Ганев: "Работя в консултантския бизнес, в сферата на недвижимата собственост. И аз участвам вече няколко пъти в това състезание. Искам да благодаря на спонсора, на д-р Петър Велев, благодарение на когото този турнир го има вече от доста години, а пък ние с Любчо сме повече от щастливи, че успяхме да го спечелим! А на въпроса ви дали използвам "Амбинор", да, използвам го при всеки турнир... И какъв е ефектът ли? Уникален! Обичайно винаги бием!".

Презареди с Амбинор!

Ambinor

Аргинин аспартат, Магнезий, Витамин В6

За повече енергия и жизнен тонус при:

- умора и стрес
- умствено натоварване
- физическо натоварване
- спорт
- след боледуване

ECOPHARM

www.ecopharm.bg

На 5 октомври зала "Универсиада" ще е пълна до краен предел. Този път обаче не с хора, които ще носят чувалчета с бюлетини, а с фенове на снукъра. Обикновено, когато има избори, както идната неделя, едно от историческите спортни съоръжения е арена на схватки между представители на секционни комисии, които бързат да предадат колкото се може по-рано своите протоколи с изборните резултати. Сега обаче тя е домакин на звездна снукър надпревара. В периода между 29 септември и 5 октомври ще се проведе третото поредно издание на турнира от световните серии по снукър PTC (Players Tour Championship) Victoria Bulgaria Open. Наградният фонд е от 130 хиляди евро, а началният час на срещите е 10:00. Телевизионната фаза на надпреварата е от 3 до 5 октомври.

Тодор ИВАНОВ

Както обикновено феновете на джентълменския спорт у нас ще могат да наблюдават на живо майсторството на най-класните състезатели. За съжаление сред участниците няма да е голямата звезда на снукъра Рони О'Съливан. Ракетата все още си почива от официални състезания. Феновете му обаче ще видят специалното му видео обръщение към българските му почитатели, за да се реваншира за отсъствието си. Но те едва ли ще бъдат особено разочаровани, защото Рони О'Съливан ще дойде скоро в родината ни за представянето на биографичната си книга.

Въпреки отсъствието му турнирът се очаква да е много силен, тъй като от 128-те най-добри в света 110 ще дойдат в България. Това е добър показател, че нашата дестинация им е любимата и са решили да участват.

Групата от звезди ще бъде предвождана от номер 1 Марк Селби, който спечели и световната титла. Победителите от миналите два тур-

нира в София - Джон Хигинс и Джъд Тръмп, също ще участват в надпреварата. Фенките на симпатичния Нийл Робъртсън няма да останат разочаровани защото Машината от Мелбърн, ще търси първи трофей в столицата ни. За първи път у нас ще пристигне и Али Картер, който два пъти губи финала в "Крусил" от Ракетата. Както е известно, той беше извън спорта за известно време заради влошено здравословно състояние, но успя да се възстанови и е на линия.

Шампионът от "Шанхай Мастърс" Стюарт Бингам също е на линия за PTC Victoria Bulgaria Open, за разлика от опонента му на финала на ранкинг турнира непосредствено преди надпреварата в София - Марк Алън. Той беше част от първите две издания на турнира, като още по време на дебютната надпревара в хотел "Принцес" показа забавната си страна и че е "душата на купона" с изпълненията си по време на снукър парти то преди финалния ден. "За съжаление през тази година няма да мога да присъствам в София", лаконичен беше

София пак е домакин на силен турнир

● Световният номер 1 Марк Селби и други звезди ще се състезават в зала "Универсиада"

От 20 до 150 лв. варира цената на билетите за турнира. Най-евтините са така наречените bronze ticket. Следващата категория са silver ticket - 40 лв. Цената на gold ticket е 50 лв. Vip ticket са по 100 лв., а ултравип (дава достъп до залата на играчите) са по 150 лв.

Марк Алън, който игра на финал на последния ранкинг турнир "Шанхай Мастърс". Северноирландецът ще насочи усилията си към състезанието в Германия - "Пол Хънтър Класик", което е последният ранкинг турнир преди този в София.

Очаква се за първи път в България да пристигне и най-добрият китатски състезател Дин Дзюнхуей, който в момента е номер 2 в световната ранглиста.

"Българските представители са 20, като

трима имат реален шанс да стигнат до телевизионната фаза", заяви президентът на родната федерация по снукър Олег Велинов. Надеждите са насочени към Георги Величков, Братислав Кръстев и Ивайло Пеков.

РАЗПОЛОЖЕНИЕТО НА МАСИТЕ ЩЕ БЪДЕ СЛЕДНОТО:

- **пред трибуна "А"** - 3 бр. маси, като средната от тях е телевизионната.

- **пред трибуна "В"** - 7 бр. маси, като в трибуна "В" билетите са без

конкретно място и феновете ще могат да се преместват от маса на маса в зависимост от предпочитанията им. Интересното е, че билетите за трибуна "В" няма

да се продават за неделния ден (5 октомври). Достъпът до тази трибуна ще става свободно след показване на валиден билет от трибуна "А".

Хранителна добавка

Urocomfort

Благоприятно повлиява функцията на пикочните пътища

Урокомфорт при уроинфекции

ЕС©PHARM

Тел: 02/ 983 15 96, 983 15 97 Факс: 02/ 983 15 61